



TOBB ETÜ
Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

10.yıl

TIP

Sağlık

HEALTH

TOBB ETÜ TIP FAKÜLTESİ

14 Mart Özel Sayısı



İmtiyaz Sahibi / Owner

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Sağlık Eğitim Uygulama ve Araştırma
Merkezi adına
Prof. Dr. Necati ÇANAĞCI

"KHEIRON DERGI ÖZEL SAYISI"

Yazı İşleri Yönetmeni / Editorial Director
Prof. Dr. Necati ÇANAĞCI

Editör Ekibi

Mehmet Can Aksoy
Dicle Zeynep Aksu
Ayşe Sena Kireççi
Berfin Nuray Cihangir
A.Emre Demirkaya
Boran Sezer

Danışman Öğretim Üyeleri

Prof. Dr. Nejat Akar
Doç. Dr. P. Elif Ekmekçi

Katkıda Bulunanlar

Prof. Dr. Necati Çanakçı
Dr. Berk Kaan Aktaş
Dr. Anıl Temel
Dr. İlayda Toman
İnt. Dr. Ufuk Bakır
İnt. Dr. İlkim Dilan Uygun
İnt. Dr. Berke Kaan Bakır
İnt. Dr. Emre Aytekin
İnt. Dr. Simge Tuna
Sıla Çavdar (Dönem 3)
Bahar Güzeler (Dönem 2)
Kaan Yılmaz (Dönem 3)
Ayça Özsipahi (Dönem 3)
Meliha Eda Ayaş (Dönem 3)
Gülşah Aktaş (Dönem 1)
Miray Nur Çetintürk (Dönem 3)

Koordinatör

Özlem Çanakçı

Grafik / Graphic

Timuçin İPEK

Yapım / Production

www.gergedantanitim.com

Baskı / Press

TED MATBAACILIK
Kazım Karabekir Cad. Koyunlu İş Hanı
No:95/1 Altındağ, Ankara
T. 0 312 341 17 97

**Yazışma ve Yönetim Adresi / Mailing
Address**

TOBB ETÜ HASTANESİ
Yaşam Cad. No.5 Söğütözü/ Ankara
e-mail: info@tobbetuhastanesi.com.tr
www.tobbetuhastanesi.com.tr

Basım Tarihi / Publishing Date

04.03.2022 . 3 ayda bir yayımlanır.
Yerel Süreli Yayın ISSN 2146-6483



Sevgili TOBB ETÜ Tıp'lılar,

Bugün hepimiz için yaşamımızın en önemli günlerinden birisi.

İlk kez 1827 yılında temelleri atılan Tıbbiye'nin bu yıl 195. yılı.

11 Ocak 2012 günü ise Tıp Fakülteleri ailesine katılan TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin 10. Yılı.

Genç hekim meslektaşlarım, hekim adayı öğrencilerim!

Biz, yani ustalarınız, her yeni yılı bir başlangıç kabul ederek eğitiminiz için aldığımız sorumluluğu sizlerin sadece iyi bir hekim olarak yetişmesi için yerine getirmiyoruz. Aynı zamanda, bizim ustalarımızın da bize öğrettiği şekilde, karşılık beklemezsiniz, ahlaklı, onurlu ve aydın kişiler olarak meslek hayatına katılmanız için elimizden geleni yapıyoruz. Bundan sonra da aynı sorumluluk duygusuyla çalışmaya devam edeceğiz.

Tıbbiyeliler olarak, karşımızdaki hastanın hangi toplumsal katmandan geldiği, ırkı, cinsiyeti, politik düşüncesi, engeli, etnik kökeni, eğitim düzeyi ne olursa olsun, "insan" olduğunu unutmamamız gerekir. Hekim olmanın en önemli ilkelerinden biri, bu özelliklerin bir hekimin hastası ile olan iletişimini etkilememesidir. Bu 14 Mart'ta, bu ilkenin bilinciyle hekimlik gibi bir kutsal mesleğin meşalesini 10 yıldır sizlere devrediyor olmanın gururunu yaşıyoruz.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi öğrenci ve mezunlarına, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının kurmuş olduğu Cumhuriyet ülküsünden sapmadan, onun "Mirasım akıl ve bilimdir" sözlerinin bilincinde, ülkemizin sağlık düzeyini bizden devraldıkları düzeyden ileriye götürecekleri aydınlık daha nice on yıllar diliyorum.!

Prof. Dr. Nejat Akar



Bizler;

Hekimlik yolunda hiç yılmadan çalışan, kendini geliştiren, görevini yapan, gecesini gündüzüne katan; şiddet, cinayet, mobbing, pandemi nedeniyle hayatını kaybeden tüm hekimlerimizi ve sağlık çalışanlarımızı saygı ve minnetle anıyoruz.

Devranlık hayatlarımıza bir dokunuşu yapabilmek adına çabalayan tüm insanlar için...

Bugün, yarın ve daima...

Sizinleyiz, bizimle kalın!

Empati ve Hoşgörülle...

Berk Atalay & Berfin Nuray Cihangir

Başlarken

Fakültemizin kuruluşunun 10.yılına özel olarak hazırlanan ve fakültemizin ilk dergisi olan Kheiron adlı dergimiz, 14 Mart 2022'de editör ekibimiz tarafından özenli bir çalışmanın ürünü olarak çıkmaktadır. Bu ilk sayımızla kökleri sağlam olacak bir ağaca tohum atmış olmayı diliyoruz.

Kheiron'da öğrencilerimizin ve hocalarımızın yazıları, şiirler, resimler ve fakültemizde yaşadığımız iyi, kötü zamanları anlatan içerikler vardır. Kısacası büyüdüğümüz ve büyüyeceğimiz yer olan TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin öğrencilerinin yansıması yer almaktadır.

Bene bak biyu! Neğden buluverdiniz bu ismi?

Kheiron Yunan mitolojisindeki at adamların en akıllısı ve en bilgesidir. Mitolojiye göre hekimliğin ve cerrahlığın, öğrencisi Asklepios aracılığıyla insan ırkına geçmesindeki kaynak kişi olan Kheiron aynı zamanda bir müzisyendir. Öğrencisi Asklepios'la beraber ölmüş kişileri hayata döndürecek kadar tıp bilgisini ilerletmiş olmasının yanı sıra Akhilleus, Theseus gibi kahramanları ahlak, erdem ve sosyal konularda eğitmiştir.

Dergimizde Kheiron gibi fakültemizin başarılı hekim ve hekim adaylarının tıp ve tıp dışındaki diğer alanlarda edindikleri tecrübeleri sizinle buluşturmak istiyoruz.

Degidihh de! Ellerin kızları, ellerin adamlarından alıverdiniz ismi yani. Uzatma toplayiver gari.

Derginin fikir babası olan **Dekanımız Prof. Dr. Nejat Akar'a**, Desteğini hiç esirgemeyen **Doç.Dr. Perihan Elif Ekmekçi'ye**,

Dizgi ve tasarımlarımıza yardımcı olan **Özlem ablaya**,

Dergimize katkıda bulunan **arkadaşlarımıza ve hocalarımıza**,

Yazı yazmak için "**ÇOK YOĞUN**" olan arkadaşlarımıza,

"**YAZI GÖNDERECEĞİM**" deyip göndermeyenlere,

Elektriği bulan **Benjamin Franklin'e**,

Bilgisayar biliminin kurucusu **Alan Turing'e**,

Yazıyı bulan **Çinlilere**,

herkese teşekkür ederiz.

Başlangıcı biz yaptık, devamının gelmesi temennisiyle...

Fakültemizin 10. Yılı, 14 Mart'ın 195. Yılı Kutlu olsun. Nice 10'lara, Nice 195'lere-

Gülü, Gülü okuyupdurun emi!

TOBB ETÜ TIP FAKÜLTESİ'NİN KURULUŞ ÖYKÜSÜ

Ben bir öğretmen ve devlet memuru çocuğuyum. Babamın alanı Türk Dili ve Edebiyatı idi. Yurdumu, anadilimi, Cumhuriyetimizi ve kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü sevmeyi ondan öğrendim. Babam bazı zorlayıcı sebepler nedeniyle başka bir alanda çalışmaya devam etmiş olsa da, okumayı ve yazmayı hiç bırakmadı. Ben de Türkçe okumayı ve yazmayı, bu güzel dilde kendimi ifade etmeyi hep çok sevdim. Yaşam uğraşı olarak öğretmenliği seçmemde de babamın ve bu duygunun payı yadsınamaz.

Ankara Tıp'tan mezun olduktan sonra yirmi beş yıl Hacettepe Tıp Fakültesinde çalıştım ve bütün akademik unvanlarımı orada edindim. Hacettepe'de insanı hep daha fazlasını yapmaya iten güçlü bir çalışma kültürü vardır, ben de tıpta uzmanlığa ek olarak YÖK bursu ile yurt dışında doktora yaptım. Doktora yaparken anne oldum. Hacettepe'ye döndükten sonra eğiticiliğin yanı sıra farklı kurul ve süreçlerde görev aldım. ÖSYM, TÜBİTAK ve TÜBA gibi başka devlet kurumlarında da görevlendirmelerim oldu. Bütün bunlar bana, kırılğan kişiliğime rağmen yapabileceğimi gösterdi.

Hacettepe'den ayrılıp emekli olmaya karar verdiğimde anabilim dalı başkanıydım. O döneme özgü baskıların hepimizi yıldırıldığı günlerdi ve yeni kurulacak bir tıp fakültesinde temel tıp bilimlerini kurma teklifi de işte tam o zaman geldi. Hacettepe'deki Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalında eğitimi on altı öğretim üyesi ve üç öğretim görevlisiyle yürütüyorduk. Lisansta yüzlerce, lisansüstünde onlarca öğrencimiz vardı. Tıbbı ek olarak farklı lisans programlarında derslerimiz ve Eczacılık Fakültesi ile ortak yürüttüğümüz bir lisansüstü programımız vardı. Sürekli yapılacak bir iş, yetiştirilmesi gereken bir toplantı veya çözülmesi gereken bir sorun olurdu. Çoğu zaman sabah kapıyı ben açar, akşam da ben kapattım. Bütün bunları düşününce "yapabilirim herhalde" diye geçirdim içimden. Diğer temel tıp anabilim dallarında da benzer birikime sahip öğretim üyeleri olduğunu bildiğim için, birlikte bu işin altından kalkabileceğimize kanaat getirdim. Çalışmaktan yılmayan ve sorun çözmede deneyimli kişilerdik, yeni bir başlangıç hepimize iyi gelecekti. Gideceğimiz kurum, TOBB ETÜ, genç ama kendini kanıtlamış bir vakıf üniversitesiydi ve tıp fakültesi kurmak gibi cesur bir karara imza atmıştı. Ayrıca diğer fakültelerle bir arada olacak ve derslerimizi Türkçe anlatacaktık. Görüşmeye gittiğim kıymetli hocalarım da aynı olumlu düşüncelerle yanımda olmayı kabul ettiler. O günlerde bana bu desteği veren, kuruluşun bütün sıkıntılarına birlikte katlandığımız hocalarıma ne kadar teşekkür etsem azdır.

TOBB ETÜ bünyesinde bir tıp fakültesinin kurulması ile ilgili karar 2011 yılında alınmış ve 2012 yılında Resmi Gazete'de

yayımlanmıştı. Bizim Temel Tıp Bilimleri Bölümünü kurmak üzere göreve getirilmemiz ise 2013 yılının Nisan ayında oldu. Hep birlikte ana binanın üçüncü katında bir odaya yerleştik ve müthiş haberi aldık: 2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk öğrencilerimizi almamız planlanmıştı. Eğitime başlamak için yapılması gereken yasal işlemler büyük bir hızla tamamlandı, ancak sayılamayacak kadar çok eksikimiz vardı: dersliğimiz, laboratuvarımız, gerekli tüm dallarda öğretim üyemiz, dekanlığımız, başta eğitim öğretim ve sınav yönetmeliğimiz olmak üzere mevzuatımız, öğretim üyesi ofislerimiz, üniversite hastanemiz, ders programımız... Bu koşullarda öğrenci alabilmek için tüm gücümüzle çalışmaya başlamışken bir yazı geldi. Son yıllarda yaşadıklarım nedeniyle yöneticilik yapmayı hiç istemediğimi belirttiğim halde, 23 Mayıs 2013 tarihinde vekâleten Tıp Fakültesi dekanlığına atanmıştım. Korktuğum başıma gelmiş, iş başa düşmüştü. Şimdi her bakımdan güvenebileceğim ve en önemlisi çok çalışkan birinin desteğine ihtiyacım vardı: çekirdek kadromuzdaki en genç öğretim üyemiz olan Doç. Dr. Selçuk Tunali'dan dekan yardımcım olmasını rica ettim.

Tıp eğitimi almak ve bu alanda çalışmak sorumluluk duygusunu güçlendirir. Kuruluş aşamasında birlikte çalıştığımız harika insanlarda da en belirgin özellik buydu. Evet, sayımız azdı ve yapılacak çok iş vardı. Ama hiç kimse "ben o işi yapmam, o benim işim değil" demedi. Hacettepe ve Ankara Tıp'ın çok sevilen, sayılan, kıdemli öğretim üyeleri hem ders programlarını hazırladılar, hem de mevzuat oluşturmaktan laboratuvarların kurulmasına kadar, her işe destek verdiler. Bu çalışmalar yapılırken henüz kendi ofislerimiz yoktu, öğretim üyelerimiz küçük bir odanın duvarlarına yanyana sıralanmış masalarda çalışıyorlardı. Özellikle de ilk kez tanıtımda görev aldığımız günleri hiç unutamam. Daha önce hiç yapmadığımız bir şeydi ama mutlaka yapmamız gerektiği konusunda ikna olmuştu. Bizden her gün için iki kişi görevlendirmemiz istenmişti ve buna göre bir liste hazırlamıştık. Ama bu listeye pek uyamadık, çünkü her gün, hepimiz oradaydık. Hatta henüz atama süreci tamamlanmamış hocalarımız bile gelip tanıtımlara katılıyorlardı. Hepimizde bir adanmışlık, sanki mesleğe yeni başlıyormuşuz gibi bir heves vardı. Henüz ortada somut olarak gösterebileceğimiz hiçbir şey yoktu. Ama hep birlikte çok güzel bir hayal kurmuştuğ

ve onu gerçekleştirmek için var gücümüzle çabalıyorduk. Öğrenci sayımızın az olması, önceki kurumlarımızda yapmadığımız, “olsa ne iyi olur” dediğimiz her şeyi yapma isteği veriyordu.

Tanınımın yanı sıra hepimiz ders programını oluşturmak için var gücümüzle çalışıyorduk. Bildiğimiz her şeyi usanmadan öğretecek, rol modeli olacaktık. Bilimin yol gösterdiği, insancıl, dürüst ve etik değerlere bağlı hekimler yetiştirmek istiyorduk: Eğitim programımıza bu değerler yön verecekti. Ayrıca öğrencilerimize yakın olacaktık, bize her zaman ulaşabileceklerdi. Öncelikle uygulamaya alışkın olduğumuz programları önümüze alıp amacımız doğrultusunda gerekli değişiklikleri yaptık, yeni dersler hazırladık. İyi Hekimlik Uygulamaları başlığı altında kanıta dayalı tıp, mesleksel beceriler ve iletişim becerileri derslerini vermeyi planladık. Kanıta dayalı tıp kapsamında, tıp alanındaki bilimsel bilgilerin nasıl oluşturulduğunu, bilimsel araştırma yöntemini, güvenilir bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bunun nasıl kullanılacağını öğretmeyi planladık. Öğrencilerimizi bilime özendirmek için biyokimya programımızda Nobel derslerine yer verdik. Teorik derslerin yanı sıra laboratuvar güvenliği ve bilimsel makalelerin nasıl okunması gerektiği gibi konularda da dersler koyduk ve küçük gruplarda makale okuma, derleme yazma çalışmaları yapmayı planladık.

Bu arada laboratuvar, derslik ve ofis ihtiyacımızı karşılamak üzere bazı adımlar atıldı. Öncelikle uygulamalı ve laboratuvar derslerimiz için gerekli malzemeleri belirleyip bütçesini hazırladık. Eğitim sistemimizin farklı olduğunu, ders kurullarından oluşan yıllık bir programımız olduğu için hepimizin ofislerinin ve dersliklerin aynı koridorda olması gerektiğini belirttik. Bu isteğimiz kabul edildi ve ana binanın giriş katında Tıp Fakültesi için bir koridor hazırlanmaya başlandı. Laboratuvarlar için de iki ayrı yer önerildi: bunlardan biri ofislerimizin alt katında daha önce de laboratuvar olarak kullanılmış olan odalardı, diğeri ise yeni yapılmış olan Teknoloji Merkezi'nin yanında yer alan ve makine atölyesi olarak kullanılmış eski bir binaydı. Bu binayı görmek için Selçuk Hocamız ile birlikte gittiğimizde gözlerimize inanmadık, tam aradığımız gibiydi: İki katlı, tavanı yüksek, istediğimiz gibi bölmeler oluşturabileceğimiz ve sadece bize ait olan bir bina. Bu dört duvarın nasıl müthiş bir laboratuvara dönüşebileceği gözümüzde canlandı ve işte TOBB ETÜ Morfoloji böyle doğdu. Bu konuda Üniversite üst yönetiminin desteğini de anmadan geçemeyiz. Bizi dinlediler, hak verdiler ve hayallerimizin gerçekleşmesi için gereken yapıldı. Sonraki yıllarda bu laboratuvarlarda harika eğitimler gerçekleştirildi, öğrencilerimiz bu mekâna çok sahip çıktılar, istedikleri zaman gelip çalıştılar, zaman geçirdiler ve tanıtımlarda laboratuvarlarını gururla gezdirdiler.

İlk öğrencilerimizi 2013-2014 eğitim öğretim yılında aldık ve eğitime başladık. En büyük avantajımız öğrenci kontenjanımızın 40 olmasıydı. Üniversitemizde uygulanan TOEFL barajı nedeniyle on bir öğrenci ile eğitime başladık. Henüz kendi dersliklerimizin yapımı tamamlanmamıştı ama bize küçük bir sınıf yetiyordu. Hep birlikte çalıştığımız ofisten sırayla çıkıyor, gidip dersimizi anlatıyor ve geri geliyorduk. Bütünüyle öğrenci odaklıydık. Üniversitede böyle şey olur mu diyenler olacaktır ama öğrencilerimiz kendi çocuklarımız gibiydi. Her birini adıyla bilmek, ailelerini tanımak, başarı durumlarını izlemek ve istedikleri zaman bize ulaşabilmeleri paha biçilemez değerliydi. Kendi koridorumuza geçtiğimiz zaman da

bu durum devam etti. Dekanlık ofisi birinci sınıfların dersliği ile karşılıklıydı, bütün öğretim üyelerimiz gibi benim de kapım hemen her zaman açık olurdu. Öğrenciler her zaman gelebilir, bizimle istedikleri konuyu konuşabilirlerdi. Bir sonraki eğitim yılında her iki dersliğimiz de kullanılabilir hale geldi, koridorumuz cıvılcıvıldı. Yüksek puanlı öğrenciler aldığımız için gururluyduk. Ama en önemlisi öğrencilerimiz okullarını benimsemişlerdi: Birbirlerine bağlıydılar, birlikte çalışıyorlar, tıpla ilgili farklı etkinliklere katılıyor hatta kendileri etkinlik düzenliyor ve sosyal sorumluluk projeleri üretiyorlardı.

Bu yolda yanımda olan herkes çok değerliydi, ancak bazıları var ki yerleri dolduramaz... Onlar olmasaydı ne yapardım bilmiyorum, yanımda olduklarını her düşündüğümde Google'daki “Kendimi şanslı hissediyorum” butonuna basmış gibi oluyorum. Bu kişilerin hem çalıştıkları kurumlar, hem de aileleri ve hayatlarına değdikleri bütün insanlar için çok değerli olduklarını biliyorum. Ortak özellikleri “Sizin için ne yapabilirim?” insanı olmaları. Davranış bilimlerinde buna “altruizm” deniyor. Önce Selçuk Hocamız ile başlamalıyım. Selçuk Hacettepe'de de öğrencilerin çok sevdiği, gözyaşlarıyla uğurladıkları bir öğretim üyesiydi. İyiliği, dürüstlüğü, çalışkanlığı ve teknolojiye hâkimiyeti ile bize her konuda destek oldu. Koordinatörler atanana kadar bütün ders kurullarının programlarını hazırlayıp takvime yerleştirdi. Bütün sınav kitapçıklarını hazırladı, bastırıldı, sınav kağıtlarını okudu ve notları hesaplayarak ilan etti. Yaptığı işe gönülden bağlıydı ve hep daha iyisini yapma uğraşındaydı. Bildiğim kadarıyla Türkiye'de başka hiçbir tıp fakültesinde olmayan bir şey yaptı ve her öğrencimizin en az üç bölgeden kadavra diseksiyonu yapabilmesini sağladı. Yetmedi, kurduğu laboratuvarla pek çok cerrahi derneğin laboratuvarımızda

“

İlk öğrencilerimizi 2013-2014 eğitim öğretim yılında aldık ve eğitime başladık. En büyük avantajımız öğrenci kontenjanımızın 40 olmasıydı. Üniversitemizde uygulanan TOEFL barajı nedeniyle on bir öğrenci ile eğitime başladık. Henüz kendi dersliklerimizin yapımı tamamlanmamıştı ama bize küçük bir sınıf yetiyordu. Hep birlikte çalıştığımız ofisten sırayla çıkıyor, gidip dersimizi anlatıyor ve geri geliyorduk. Bütünüyle öğrenci odaklıydık.



Sevgili öğrencilerim, görevler ve o görevleri yerine getirirken aldığımız unvanlar geçicidir. Önemli olan o süreçlerde neler yaşadığımız, neler öğrendiğimizdir. Öğrendikçe, ürettikçe, sorumluluk aldıkça ve insanların hayatına dokunabildiğimizi, onlara faydalı olabildiğimizi gördükçe yaşadığımızı hissederiz.

kurs yapmalarını sağladı ve böylece laboratuvara çok sayıda kadavra kazandırdı. Bu sayede öğrencilerimiz hem diseksiyon yapabiliyor, hem de diseksiyon kursları düzenleyebiliyorlardı. Öğrencilerimize her zaman yakın oldu, sahip çıktı, yol gösterdi ve çok şey öğretti.

İkinci sırada efsane fakülte sekreterimiz Özge Güldirim var. Biz göreve başladıktan bir süre sonra, henüz bir sekreterlik ofisimiz bile yokken Özge atandı. Üniversitede onu önceden tanıyan herkes ne kadar şanslı olduğumuzu söylüyordu. Gerçekten öyleydi, Özge yalnızca fakülte sekreterimiz değil, neşemiz, sabrımız, dermanımızdı. Sevgi doluydu, bizi ve öğrencilerimizi her zaman sarıp sarmaladı. Hem yaptığı işte çok yetkin ve çözüm odaklıydı, hem de insani yönü çok güçlüydü. Selçuk ve Özge ile kimseye belli etmediğimiz pek çok sorunun üstesinden geldik.

Bir de her zaman çok saygı duyduğum, ama aynı zamanda da çok sevdiğim “üç silahşörler”im vardı. Geldikleri kurumlarda da çok sevilen ve sayılan değerli hocalarım Prof. Dr. Şükriye Ayter, Prof. Dr. Kamer Kılınç ve Prof. Dr. Mustafa Turan. Başım her sıkıştığında onlara sığındım. Farklı idari görevleri kabul ettiler, toplantılara katıldılar, yazılar yazdılar.

Şükriye Hocamız bana ve fakültemize olan inancını hiç kaybetmedi. Ne zaman yapılacak fazladan bir iş çıksa, bir görev gelse “üzülme ben yaparım” derdi. Hepimizin kendisinden ders dinlemişiğimiz vardı, bu kıdemine rağmen ilk yıl anabilim dalının bütün derslerini tek başına ve seve seve üstlendi. Daha sonra çok sayıda idari görevi de oldu ama aynı zamanda araştırma ve yayın yapmayı da hiç bırakmadı. Enerjisi ve pozitifliği ile hepimize güç verdi, örnek oldu.

Kamer Hocamız benim kariyerimi borçlu olduğum danışman hocam, ağabeyim. Hacettepe’de yıllarca birlikte çalıştık, uzmanlık eğitimimde danışmanımdı ve ondan o kadar çok şey öğrendim ki... Biyokimyayı ondan daha iyi öğretebilecek bir öğretim üyesi olmadığından emindim, beni kırmadı, olanakları daha iyi olan bir kurumdan ayrılarak bize katıldı ve ders programının üçte ikisini üstlendi. Ama derslerden çok daha

önemlisi varlığının bana verdiği güvendi. Ne derdim olsa anlatabilir, fikir danışabilirdim ve mutlaka makul ve mantıklı bir yanıt alırdım, her zaman yanımda olduğunu bilirdim.

Mustafa Hocamız aramıza bir yıl sonra katıldı. Her şeyi el yordamıyla yapıyor olmanın sıkıntısını duyduğum günlerde yardımına yetişerek eğitimle ilgili pek çok iyileştirmenin yapılmasına öncülük etti. Başka hiçbir tıp fakültesinde olmadığı şekilde, mesleksel beceri eğitimlerinden düşük not almanın söz konusu olmaması gerektiğini savunarak her öğrenci doğru şekilde yapana kadar eğitimleri sürdürdü. Kendi hastanemizde klinik eğitime geçildiğinde bütün kurul programlarını hazırladı ve öğretim üyemiz bulunmayan alanlarda başka kurumlardan destek alabilmek için olağanüstü bir gayret gösterdi. Bunlara ek olarak akreditasyon çalışmaları kapsamında tüm öğretim üyelerimize eğitici eğitimini uyguladı ve yapılan diğer çalışmalara destek verdi.

Zaman içinde Fakültemize çok sayıda öğretim üyesi katıldı. 2016 yılının yazında uzun gayretler sonucu vakıf hastanemizi Üniversitemize bağlı bir sağlık uygulama ve araştırma merkezi haline getirdik. Bu dönemde Fakültemizin öğretim üyesi sayısı birden arttı ve Üniversitemizin en yüksek ikinci öğretim üyesi sayısına sahip fakültesi haline geldik. Atanan öğretim üyesi sayısı o kadar fazlaydı ki, ilgili idari birim bizim ilgilenmemizi istedi, kabul ettik. Dekanlık ofisinde üzerine dosya ya da zarf konmamış hiçbir eşya kalmamıştı. Bütün dosyaları tek tek takip ettim, raporları tek tek inceledim, eksik ya da hatalı olanların yenilenmesi için uğraştım, kargoda kaybolan dosyaların izini sürdüm. Sonunda her öğretim üyesi için gelen raporları, Üniversite Yönetim Kurulu’na girmek üzere ayrı ayrı dosyalamayı başardım. Odaya gelenler şaşırıyordu ama ben çok mutluydum, Fakültemizin için çok önemli bir aşama gerçekleşiyordu. Zaten bu sürecin başlamasından yaklaşık bir yıl sonra, 5 Eylül 2017 tarihinde de dekanlık görevini bıraktım.

Sevgili öğrencilerim, görevler ve o görevleri yerine getirirken aldığımız unvanlar geçicidir. Önemli olan o süreçlerde neler yaşadığımız, neler öğrendiğimizdir. Öğrendikçe, ürettikçe, sorumluluk aldıkça ve insanların hayatına dokunabildiğimizi, onlara faydalı olabildiğimizi gördükçe yaşadığımızı hissederiz. Her zaman yolumuza çıkarak hevesimizi ve cesaretimizi kırmaya çalışan, ya da yaptıklarımızı değersizleştirmek isteyenler de olacaktır. Böyle zamanlarda büyük Atatürk’ü düşünün, onun hayatına, dehasına ve yaptıklarına dair gerçekçi ve tarafsız kitaplar okuyun. Bu eşi bulunmaz ülkeyi size bırakmak için her cephede nasıl mücadele verdiğini görün. Onun hayatına ne kadar yakından bakarsanız, size kendinizi kötü hissettirmek isteyenlere karşı o kadar güçlü hissedeceksiniz.

Ben özellikle o zor başlangıç yıllarımızda bizi tercih eden öğrencilerimizin nasıl olgunlaşmış, sorumluluk sahibi, başarılı hekimler ve en önemlisi iyi insanlar olduklarını gördüğümde büyük bir onur duyuyorum. O öğrencilerimize ve ailelerine bize inandıkları için teşekkür borçluyum. Artık emekliliğimi planlamaya başladım ama TOBB ETÜ Tıp Fakültesi ile ilgili hayallerim bitmedi: TOBB ETÜ Tıp’ın sağlık alanında bir mükemmeliyet merkezi, bir marka haline gelmesini ve bunu da kendi öğrencilerimizin gerçekleştirmesini hayal ediyor ve bütün kalbimle diliyorum.

TOBB ETÜ BİYOETİK BİRİMİ ÖĞRENCİ TOPLULUĞU



Etik, Yunanca "kişilik, karakter" anlamına gelen "ethos" sözcüğünden türemiştir ve doğru davranışlarda bulunma ve değerler hakkında düşünme pratiğidir. Sağlık alanındaki gelişmeler –özellikle tıp teknolojisindeki buluşlar- yaşam beklentisinin artmasına olanak sağlamış, bu durum da beraberinde pek çok etik sorunu getirmiştir. Biyoetik kavramı ise etikle yaşam bilimlerinin kesişim kümesi olan bir sorgulama ve düşünme pratiği olarak ortaya çıkmıştır. TOBB ETÜ Biyoetik Birimi 2019 yılında, Doç. Dr. P. Elif Ekmekçi önderliğinde, değerli hocalarımızın katılımı ile kurulmuştur. Bizler de kurulumundan bu yana TOBB ETÜ Biyoetik Birimi Öğrenci Topluluğu (TOBB ETU International Chair in Bioethics/ WMA Cooperation Center Student Association) olarak çalışmalarımızı gerçekleştirmekteyiz.

Çalışmalarımız, biyoetiğin tanımı gereği tıp, sağlık bilimleri, sağlık hukuku, sağlık teknolojisi ve sosyal bilimler gibi birçok alanın dahil olduğu multi ve interdisipliner yaklaşımla yürütülmektedir. Hedeflerimiz katılımcıların ahlaki sorumluluk bilincinin ve etik duyarlılığının geliştirilmesi; biyoetik alanı başta olmak üzere sağlık, hukuk ve felsefe gibi alanlarda ilgi ve bilgi birikimlerini arttırmasına olanak sağlamaktır.

Biyoetik birimi kuruluşundan itibaren farklı alanlarda çalışmalar yürütmüştür. Yaşamın pek çok alanında karşılaşılan biyoetik sorunların özgürce tartışıldığı ve üzerine çalışmaların yapıldığı bir topluluğumuzda Araştırma Etiği, İncinebilir Gruplar, Teknoloji ve Biyoetik, Meta-etik, Psikiyatri Etiği, Yaşamın Başlangıcı ve Sonuna Dair Etik Sorunlar gibi alanlar topluluğumuzda özellikle ilgi alanlarımızdandır. Bu alanlarda birçok öğrenciler arası etik konuları tartıştı-

ğımız toplantılar, etkinlikler, alanında uzmanlarla yapılan konferanslar, seminerler ve sempozyumlar düzenlemek yaptığımız çalışmalarımızdır ve büyük bir hevesle bu sene de düzenlemeye devam etmekteyiz. Birimiz belirlenen çalışma alanlarında toplantılar yapıp ve de çalışma grupları oluşturup üyelerimize ve de genel olarak etiğe meraklı olan kişilere ilgilendikleri alanda verimli bir ortam oluşturmuştur.

TOBB ETÜ Biyoetik Birimi Öğrenci Topluluğu olarak gerçekleştirmiş olmaktan gurur duyduğumuz başka bir etkinlik ise 14 Mart Tıp Bayramı kutlamaları için düzenlediğimiz bir uluslararası sempozyum. 13 Mart 2021'de "Ethical Challenges During COVID-19 Pandemic" başlığı altında COVID-19 pandemisi esnasında dünyanın farklı yerlerinde karşılaşılan etik sorunları ele aldık. Bu sempozyum için Amerika, Pakistan, Belçika, Nijerya ve de İngiltere'den konuşmacılar ağırladık ve de kendilerinden buldukları ülkelerdeki COVID-19 kaynaklı etik sorunları dinleme fırsatı yakaladık. 47 farklı ülkeden katılımcı aldığımız bu sempozyumun aynı zaman da bir kitabını çıkardık. TOBB ETÜ Biyoetik Birimi Öğrenci Topluluğu yönetim kurulu olarak çıkarttığımız bu kitap sempozyumda yapılan sunumların yazılı halini, öğrencilerin yazdığı makaleleri ve de Hocalarımız Prof.Dr.M. Nejat Akar, ve Doç. Dr. P. Elif Ekmekçi'nin yazılarını içermektedir.

Tıp fakültesi bünyesinde kurulan TOBB ETÜ Biyoetik Birimi Öğrenci Topluluğu psikoloji, hukuk, mühendislik, felsefe, sosyoloji gibi pek çok disipline hitap eden bir öğrenci topluluğudur. Bu sebeple farklı birçok bölümlerden katılımcılar da bünyemizde aktif olarak yer almaktadır. Bilgi almak ve katkıda bulunmak isterseniz tobbetubioetik@gmail.com adresine göndereceğiniz mesajları yanıtlamaktan mutluluk duyarız.



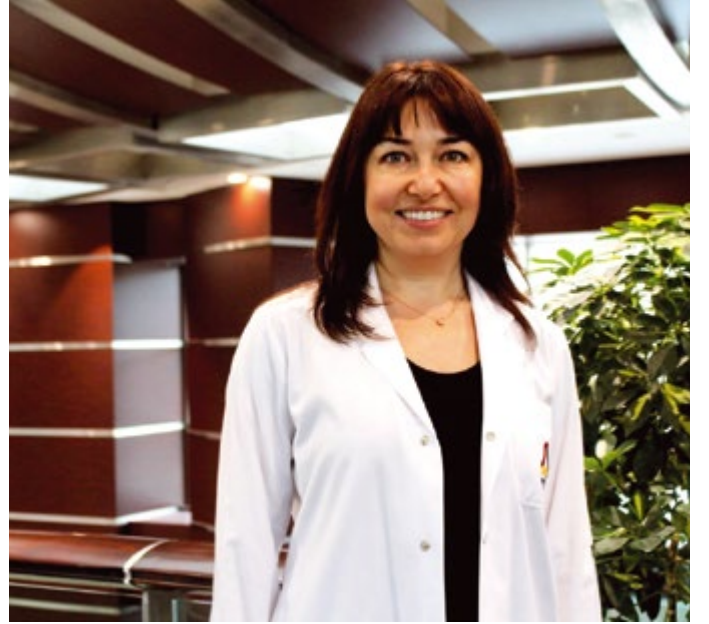
TARİHSEL BİR PERSPEKTİFTEN TOBB ETÜ TIP FAKÜLTESİNİN ON YILI

TOBB ETÜ Tıp fakültesinin tarihçesini anlatmaya en sondan, 2021 güz döneminden başlamak istiyorum. Fakültemizin akreditasyonu için uzun zamandır planladığımız ancak COVID-19 pandemisi nedeniyle bir türlü adım atamadığımız çalışmalara nihayet bu dönemde başladık. Akreditasyona yönelik çalışmalar kapsamında gruplar oluşturarak tıp eğitim programımızın farklı alanlarını değerlendirdiğimiz toplantıların ilki misyon ve vizyon belirleme üzerinedir. Misyon ve vizyon bir kurum için oldukça önemlidir, çünkü o kurumun hem güncel var oluşunun hem de gelecekte neler yapmak istediğinin bir ifadesidir. Bu ifade temel bazı değerlere dayanır ve bu temel değerler doğrultusunda söz konusu kurum büyük resim içerisinde nerede yer aldığını belirler.

Bu yazıda sözü buradan alarak, TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin nasıl bir büyük resim içinde yer aldığını sağlık hizmet sunumu, tıp eğitimi ve bilimsel araştırmalardan oluşan üç ana tema üzerinden tarihsel perspektifle sunmaya çalışacağım. Bu sunumda asıl hedefim, tarihsel akışı açıklanmış olan büyük resmin ön planında TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin hangi değerleri temel aldığını, neden bu değerleri önemsendiğini ve bu değerlerin korunması ve hayata geçirilmesi için nasıl bir rol üstlendiğini anlatmak olacak.

Sağlık hizmet sunumu temasını ele alırken sizi öncelikle 1920 yılına götürmek istiyorum. 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasından bir hafta sonra, üç numaralı yasayla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti, günümüzdeki adıyla Sağlık Bakanlığı, kuruldu. Yeni kurulan Bakanlık Ankara Hacıbayram'da yer alan Vilayet Konağının birinci katında bir odadan ve bu odada çalışan iki kişiden ibaretti. Bu iki kişiden biri Sağlık Bakanı, ikincisi de bakanlığın tek personeli olan bir sağlık memuruydu.

Resmi biraz daha genişletip bu odanın dışına baktığımızda Kurtuluş Savaşının devam ettiğini, yokluk, hastalık, açlık ve kimsesizliğin kol gezdiğini görüyoruz. Bulaşıcı hastalıkların başını çektiği pek çok sağlık sorunu arasında anne ve çocuk hastalıkları, yüksek bebek ölüm oranları, savaşlar nedeniyle sayısız kimsesiz çocuklar, beslenme yetersizlikleri, ilaç ve aşıya erişim sorunları yer alıyordu.¹ Bulaşıcı hastalıklar konusunda sıtma ve trahom başı çekiyordu. 1923 yılında Anadolu'da üç milyon, kabaca her dört kişiden biri, trahom hastasıydı. Sıtma da çok yaygındı.² Bir anlatıda sıtma nedeniyle köylerin haritadan silindiğinden bahsedildiğini görüyoruz.³ Başka bir anlatıya göre, Antalya civarında 1921 yılında



sağlık kuruluşlarına müracaat eden hastaların %70'i sıtmalıydı. Tüm bu sorunların yanı sıra sağlık hizmeti sunumu konusunda da büyük eksiklikler vardı. Selçuklu Devletinden başlayarak zamanın en iyi tıp merkezleri sayılan Anadolu'daki sağlık kurumları, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında ihmal edilmiş, insan gücü, hizmet sunumu ve donanım olarak çağın oldukça gerisinde kalmıştı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında tüm ülkedeki hekim sayısı 554, toplam hastane yatak sayısı ise 6437 olarak kayıtlara geçmişti.⁴

1 Ekmeççi PE, Arda B B, Acıduman A. Tıp tarihi açısından Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kuruluş dönemi etkinliklerine bir kitap bağlamında bakış: "Büyük Çocukların Beslenme Usülleri (1927)". Turkish pediatric Journal, 2012; 55(1).

2 Özer S. Türkiye'de Trahomla Mücadele (1925-1945). Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi. 2014;54; 121-152.

3 Tekir S. Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin Kuruluşu ve Erken Cumhuriyet Dönemindeki Faaliyetleri (1920-1930). Belgi Dergisi. 2019;18(2); 1301-1326.

4 1922 yılında ülke içinde 337 hekim, 434 sağlık memuru atanmış ancak yüksek hastalık yükünün getirdiği gereksinimi karşılamaktan oldukça uzak kalınmıştı. 1923 yılında tüm yurttaki toplam yatak kapasiteleri 1585 olan üç devlet hastanesi, altı belediye hastanesi vardı. İl özel idaresi hastanelerini ve yabancı ve azınlık hastanelerini ekleyince toplam yatak sayısı ancak 6437'ye ulaşılıyordu. Bakınız: Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri. Cilt I-III, Atatürk Tarih, Dil ve Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997.



TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin onuncu yılını kutluyor olsak da henüz gelişme sürecimiz devam ediyor. Bu süreçte beklenmedik engeller, öngörülemeyen aksilikler, plan dışı gelişmeler kaçınılmaz olarak karşımıza çıkıyor. Bu sorunları analitik bir yaklaşımla ele alıp, olumlu yönde çözüm önerileri getirmek, eleştirel karamsarlığa dayanan pasiflik yerine, olumlu yapılandırıcı bir tutum içinde olmak hepimizin sorumluluğudur.

var. Bunlardan birisi hastane binamızın yapımı. Planlanma ve hayata geçme süreci beklenenden daha geç olmuş olsa da 2020 yılının başından beri hızla ilerleyen yeni hastane inşaatımızı heyecanla izliyoruz. Olumlu ve yapılandırıcı tutuma bir diğer örnek de fakültemizin genişleyen akademik kadrosundan verilebilir. Sayın Prof. Demirpençe'nin yazısında bahsettiği temel tıp bölümlerinin kurulması ve hastanenin fakülte bünyesine katılmasından sonra hedeflenen nitelikte bir tıp eğitimi verebilmek için eksik akademik kadroların tamamlanması amacıyla çalışmalara başlandı. Bu kapsamda akademik kadromuzda önemli gelişmeler sağlandı. Bu sayede TOBB ETÜ Tıp Fakültesi tüm preklinik ve klinik eğitimini kendi bünyesinde tam zamanlı olarak çalışan öğretim üyeleriyle vermektedir.

TOBB ETÜ'nün içinde bulunduğu büyük resmin ikinci önemli teması bilimsel araştırmalardır. Avrupa'da Rönesans döneminde anlaşılmaya başlanan bilimsel metodolojinin ve kanıta dayalı nesnel bilginin önemi, İkinci Dünya Savaşında yaşanan insani trajedilerin ortaya çıkması ile farklı bir boyut kazandı. Aslında bu boyut, dokuzuncu yüzyılda yaşamış hekim, er-Râzî (854-925) tarafından insanlığa *"bir dirhem ilim, bin okka edebe muhtaçtır"* sözleriyle iletilmişti. Ancak tarihin derinliklerinde unutulmuş bu sözü hatırlamak ve gerektirdiği etik değerleri tanımlayıp ulusal ve uluslararası mevzuatla güvenceye almak için ne yazık ki pek çok acı yaşanması gerekti. Bunlar arasında en iyi bilinenleri yukarıda değindiğim ve bilim tarihinin acı anılarını oluşturan Nazilerin toplama kamplarında yürüttükleri "deneyler". Ancak bunlar kadar çok anlatılmasa da benzer insanlık suçlarının Japonya'da 731. Birim deneyleri adı altında işlendiğini biliyoruz. Savaşın sonraki yıllarda bilim adına işlenen insanlık suçları maalesef devam etmiştir.⁶ Bu ihlaller sonrasında ilk nüveleri oluşturan

İşte bizim içinde yer aldığımız büyük resim, en azından bu topraklarda, böyle başlıyor. Bu umut kırıcı duruma rağmen, Cumhuriyet'in ilk yıllarında sağlık alanında atılan devasa adımlar var. 1925 yılında yapılan çalışma planına göre öncelikli hedefler arasında devlet sağlık örgütünü genişletmek, hekim, sağlık memuru ve ebe yetiştirmek, numune hastaneleri ile doğum ve çocuk bakımevleri açmak, sıtma, verem, trahom, frengi ve kuduz gibi yaygın bulaşıcı hastalıklarla savaşmak, sağlıkla ilgili yasaları yapmak, sağlık ve sosyal yardım örgütünü köylere dek götürmek ve Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü ve Hıfzıssıhha Okulu kurmak, kısacası "her şeyi hemen yapmak" yer alıyordu. Peki bu kadar yüksek belirlenmiş hedefler gerçekleştirilebildi mi?

Neler yapıldığına kısaca baktığımızda öncelikle tüm olumsuzluklara rağmen 1920 yılında yerli aşı üretimi başladığını görüyoruz. Sivas'ta üretilen üç milyon çiçek aşısının tümü hızla uygulandı. Zamanla kolera, meningokok, difteri, kızıl ve tifo aşılı da üretilmeye ve üretilen aşılardan zaman yitirmeden halka ulaştırılmaya başlandı. 1924'te Ankara, Sivas, Diyarbakır, Erzurum ve Numune Hastaneleri açıldı. Sağlık hizmetlerini en uç yerleşim birimlerine kadar ulaştırmak için 1924'te 150 ilçe merkezinde Muayene ve Tedavi Evleri kuruldu. Temel sağlık mevzuatı yayınlandı. 1219 sayılı "Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun", ve 1593 sayılı "Umumi Hıfzıssıhha Kanunu" da bu yılların eseridir. Yıllar içinde günün gereklerini karşılayacak şekilde yenilenen bu iki temel yasa bugün halen yürürlüktedir. COVID-19 pandemisi sırasında alınan halk sağlığı önlemleri işte bu dönemde yayınlanmış olan Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'na dayanmaktadır. Bugün Sıhhiye'deki Sağlık Bakanlığı yerleşkesine gittiğinizde görebileceğiniz pembe bina, 27.5.1928 tarih ve 1267 sayılı kanunla kurulan Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsünün binasıdır. Bu kurum sayesinde mikrobiyolojik, serolojik, parazitolojik, hematolojik, toksikolojik ve kimyasal muayene ve analizler, gıda ve suların kontrolleri, farmasötik tahliller yapmak ve aşı üretmek mümkün olmuştur.

Kanımda bu dönemden alabileceğimiz çok önemli dersler var. Öncelikle, bu dönemin en büyük özelliklerinden biri karamsar ve pasif eleştirel bir tutum yerine gerçekçi ve yapılandırıcı⁵ bir tutum içinde olunması ve tüm olumsuzluklara rağmen elden gelenin en iyisini yapmaya devam etme gayretidir. Aksi takdirde başta çizdiğim olumsuz tablo karşısında başarılı olmak mümkün olamazdı. Günümüzde sağlık alanındaki sorunları ve hekimlerimizin karşı karşıya olduğu sıkıntıları hepimiz biliyor ve yaşıyoruz.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin onuncu yılını kutluyor olsak da henüz gelişme sürecimiz devam ediyor. Bu süreçte beklenmedik engeller, öngörülemeyen aksilikler, plan dışı gelişmeler kaçınılmaz olarak karşımıza çıkıyor. Bu sorunları analitik bir yaklaşımla ele alıp, olumlu yönde çözüm önerileri getirmek, eleştirel karamsarlığa dayanan pasiflik yerine, olumlu yapılandırıcı bir tutum içinde olmak hepimizin sorumluluğudur. Son iki yıldır COVID-19 pandemisi nedeniyle yaşadığımız zorluklarda öğretim üyelerimizin, idari personelimizin ve öğrencilerimizin özveri, olumlu ve yapılandırıcı tutumları bu sorumluluğun tüm TOBB ETÜ Tıp Fakültesi mensupları tarafından en iyi şekilde taşındığının ve zorluklar karşısında dayanışarak başarıya ulaşabileceğimizin bir göstergesi oldu.

Aslında bu tutuma dair kısa tarihçemizde başka örnekler de

5 "Yapılandırıcı" terimi var olmayan bir yapının oluşturulması anlamında kullanılmaktadır. Çoğu zaman yapılandırıcı terimi yerine "yapıcı" sıfatı hatalı olarak kullanılmaktadır. "Yapıcı" sıfatı olumlu nitelik belirtmekte, yapılandırıcı teriminin içerdiği eylem boyutunu taşımamaktadır.

6 Ekmekci PE. Short History of Research Ethics With Selected Cases. Medical Journal of Pamukkale University. Doi: 10.5505/ptd.2016.80427 Pam Tıp Derg 2017;10(1):105- 118

ruhan araştırma etiği normları, Dünya Hekimler Birliği'nin kurulması ve Helsinki Bildirgesi'nin yayınlamasıyla küresel çapta kabul görmüştür. Helsinki Bildirgesi günün gerekleri doğrultusunda pek çok kez güncellenmiştir. Bu güncellemelerin içerdiği en önemli adımlardan biri insan denekler üzerinde yürütülen araştırmaların, araştırma başlamadan önce bilimsel ve etik açıdan bağımsız bir etik kurul tarafından değerlendirilmesi zorunluluğudur. Bu etik zorunluluk, Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik ile iç hukukumuzda aktarılmış ve araştırmacılar için aynı zamanda yasal bir zorunluluk haline de gelmiştir.⁷

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi kurulduğu ilk günden bu yana gerek eğitimde gerekse sağlık hizmet sunumunda bilimsel kanıta dayalı bilginin önemini kabul etmiş ve bilimin üstünlüğünü değer olarak belirlemiştir. Bu durum fakültemizin misyonunda *“TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin misyonu, öğrenci odaklı eğitim anlayışıyla kanıta dayalı tıp yaklaşımını ve kişisel/mesleki etik değerleri benimsemiş, analitik yeteneklere sahip, hümanist ve araştırmacı hekimler yetiştirmektir.”* şeklinde ifade edilmiştir.

TOBB ETÜ Klinik Araştırmalar Etik Kurulu bu ifadenin hayata geçirilmesi açısından oldukça önemli bir adım olmuştur. 2017 yılında Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun onayı ile çalışmalarına başlayan Etik Kurulumuz bugüne kadar pek çok araştırma dosyası incelemiş ve karara bağlamıştır. Diğerlerinde olduğu gibi etik kurulun kuruluşu ve çalışmalarının yürütülmesi de değerli öğretim üyelerimizin özverili çalışmaları ve yoğun emekleri sayesinde devam etmektedir. Etik kurulumuz sadece TOBB ETÜ Tıp Fakültesinden değil, bünyesinde Etik Kurul olmayan kurumlardan gelen başvuruları da kabul etmekte böylece bilimsel araştırmalar ortamına önemli bir katkı sunmaktadır.

Tarihsel perspektifi yansıttığımız resimde son olarak tıp eğitimini ele almak gerekir. 1933 yılında gerçekleştirilen üniversite reformundan sonra Cumhuriyet'in ilk tıp fakültesi olarak 1945 yılında Ankara Üniversitesi Tıp fakültesinin kurulduğunu görmekteyiz.⁸ Cumhuriyetin bilime ve etik değerlere verdiği önemi özümsemiş modern eğitim modelini benimseyen Ankara Tıp'tan sonra 1955 yılında İzmir'de Ege Üniversitesi bünyesinde tıp fakültesi açıldı. Diğer tıp fakültelerimizin kurulması ise 1960'lı yıllarda başladı ve sayıları giderek artarak günümüzde toplam tıp fakültesi sayısı 111'e ulaştı. Aralarında TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin de bulunduğu tıp fakültelerinin 30'u vakıf üniversitelerinde bulunmaktadır. TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin bu fakülte çokluğu içerisindeki özel konumu, onu diğer tıp fakültelerinden ayıran niteliklerinden ve değerlerinden kaynaklanmaktadır.

Bu değerlerin en başında bilime ve kanıta dayalı tıbbı verilen önem yer almaktadır. Günümüzde sözde bilimin⁹ hızla artan etkisi maalesef tıp eğitimi ve sağlık hizmet sunumunda da görülmekte, geleneksel tedavi başlığı altına yerleştirilen ve aslında sadece tarihi değeri olan birtakım girişimler bilimsel tedavilerle eş konundaymış gibi sunulmaya çalışılmaktadır. Yüzyıllar önce ampirik gözleme ve rasyonel düşünceye dayalı olarak geliştirilen ve uzun süre boyunca tüm yerkürede kullanılan geleneksel kan alma (hacamat), kupa çekme gibi yön-

temler ya da bazı bitkisel tedaviler günümüzde kanıta dayalı tıbbı eşdeğerde bir alternatif gibi anlatılmaya başlanmıştır. Sözde bilimin hızla yayılmasında en etkili unsurlardan biri de sosyal medyadır. COVID-19 pandemisi esnasında Dünya Sağlık Örgütü bir taraftan pandemi bir taraftan da infodemi ile savaştığımızı ifade etmiştir.¹⁰ Bu durum TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin bilimsel kanıta dayalı tıbbın savunuculuğu konusundaki tutumunun ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Dönem 1 ve dönem 2 eğitim programlarımızda yer alan makale okuma ve derleme yazma dersleri, öğrencilerimizin tıp fakültesine adım attıkları ilk günden itibaren bilimsel düşünce ve bilim üretme faaliyetleri ile tanışmalarına ve tıp uygulamalarının temeline yerleştirmelerine imkân sağlamaktadır. Bu derslerin yansısı seçmeli olarak öğrencilerimize sunduğumuz “temel araştırma eğitimi” dersi ile öğrencilerimiz hem bilimsel araştırmalarda izlemeleri gereken etik ve bilimsel ilkeleri öğrenmekte hem de etik kurul başvurusu ve proje yazma konusunda eğitim almaktadır. Klinik stajlar esnasında yaptıkları makale sunumları ve vaka tartışmaları prelinik dönemlerde verilen derslerin tamamlayıcısı niteliğindedir.

Öğretim üyelerimiz ile öğrencilerimiz arasında kurulan bilimsel araştırma kültürü, öğrencilerimiz ile yayınladığımız bilimsel makaleler, ulusal ve uluslararası kongrelerde bildiriler olarak meyvesini vermektedir. Bugüne değin öğrencilerin de yazar olarak yer aldığı pek çok makale ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmıştır. Önümüzdeki yıllarda özlediğimiz laboratuvar alt yapısına kavuşulduğunda bu yayınların sayı ve nitelik olarak artması mümkün olabilecektir.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Öğrencilerinin yazarlar arasında yer aldığı yayınlanmış makale ve bildiriler:

1. Güneş B, Ardiçoğlu Akişin NY, Akar MN. Trace element & vitamin content of Ankaferd hemostat and hepatoprotective effect. Turk J Med Sci. 2021 Nov 13. doi: 10.3906/sag-2109-30. Epub ahead of print.
2. Güneş B, Ardiçoğlu YZ, Akar N., Influenza A (H1N1) associated paediatric facial paralysis. Journal of Paediatrics and Child Health, 2021;57(8): 1348.
3. Ekmekci P, Kurtoglu B, Güner M. Change in choices regarding the residency of Turkish medical students during the course of medical education. Tıp Eğitimi Dün-yası. 2021; 20(60): 35-48.
4. Güner MD, Ekmekci PE, Kurtoglu B. Variability of Pharmacogenomics Information in Drug Labels Approved by Different Agencies and Its Ethical Implications. Curr Drug Saf. 2021 Jul 27. doi: 10.2174/1574886316666210727155227. Epub ahead of print. PMID: 34315387
5. Kahraman D, Karakoyunlu B, Karagece Ü, Ertaş Ü, Günhan Ö. Desmoplastic fibromas of the jaw bones. A series of twenty-two cases. J Bone Oncol 2021; 26:100333. PMID: 33204607.
6. Ekmekci PE, Güner MD, Er A, Erol A. Does social media usage alter the perception of privacy and confidentiality norms of medical ethics? Impact of social media usage on medical students Medicine and Law. 2020; 39 (3): 463-482.
7. Ekmekci PE, Güner MD, Toman IN, Karaca G, Karako-

7 KLİNİK ARAŞTIRMALAR HAKKINDA YÖNETMELİK Resmi Gazete 13 Nisan 2013 Sayı : 28617

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130413-7.htm>

8 Ankara Tıp Fakültesinin kurulması hakkında kanun tasarısı ve geçici komisyon raporu, Ankara Tıp Fakültesinin kurulması hakkında kanun

9 “Sözde bilim” dilimizde yaygın olarak yer edinmeye başlayan İngilizce “pseudoscience” teriminin Türkçesi olarak kullanılmıştır.

10 World Health Organisation. (2020, February 15). Munich Security Conference. WHO. <https://www.who.int/dg/speeches/detail/munich-security-conference>

- yunlu B, Çatal R, Erdem M, Ömeroğlu E. Does content of informed consent forms make surgeons vulnerable to lawsuits? Asian Journal of Surgery. 2020;43(3): 497-503.
8. İnan N, Ardiçoğlu-Akışın NY, Uçarsu A, Atalay B, Sopacı B, Hürkal G, Paçacı MZ, Tunçkaşık T, Göçmen JS. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Hastanesi Pediatri Polikliniği'ne başvuran akut üst solunum yolu enfeksiyonu tanılı çocuklarda influenza virüs tip A/B ve A grubu beta hemolitik streptokok birlikteliğinin araştırılması. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi. 2020; 77(4): 431-440.
 9. Kurtoğlu B, Erkilic B, Gürsel DY, Arslan G, Bacaksızoğlu O, Altundal P, Kara S, Ardiçoğlu Akışın Y, Myocardial Infarction Diagnosis And Cardiac Troponins, Turkish Medical Student Journal, 2020, 7:3, 159-170.
 10. Kahraman D, Yalavaç P, Akar E, Özen Ö, Günhan Ö. Coexistence of sclerosing polycystic adenosus and dysgenetic polycystic disease of parotid. Report of a case. Indian J Pathol Microbiol 2020;63:109-111.
 11. İnan N, Ardiçoğlu Akışın Y, Uçarsu A, Atalay B, Sopacı B, Hürkal G, Paçacı MZ, Tunçkaşık T, Göçmen JS. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Hastanesi Pediatri Polikliniğine 2015-2019 yılları arasında Başvuran Akut Üst Solunum Enfeksiyonu Tanılı Çocuklarda İnfluenza A-B Virüs ve A Grubu Beta Hemolitik Streptokok Birlikteliğinin Araştırılması, Türk Hijyen ve Biyoloji Dergisi, 2020;77(4):431-440.
 12. Yurdakul-Mesutoğlu P., Yavuzdemir Ş, Ardiçoğlu-Akışın Y, Kahraman R, Özcan G, Yüksel O, Tekmen G, Emri C, Gömen J. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde Saptanan İdrar Yolu İnfeksiyonu Etkenleri ve Etkileyen Faktörler: 5 Yıllık Retrospektif Araştırma. Klimik Dergisi. 2019; 32:298-302.
 13. Ardiçoğlu AY, Taştan GS, Akar N. Hb Fountainblau Egyptian Journal of Medical Human Genetics, 2020, 21:3.
 14. Ardiçoğlu AY, Kurt G., Onay H., Özkinay F and Akar N., First Observation of Two Tmprss6 Gene Mutations (G603R and K636AFSX17) in Turkish Population, International Journal of Blood Research and Disorders 2019;6(1):1-4.
 15. Akar N, Karagöz Z, Ardiçoğlu AY, Diamond-Gardner Syndrome: Autoerythrocyte Sensitization Syndrome. J Pediatric Research, 2019; 6(1): 83-85.
 16. Yurdakul-Mesutoğlu P, Yavuzdemir Ş, Ardiçoğlu Akışın Y, Kahraman R, Özcan G, Yüksel O, Tekmen G, Emri C, Göçmen JS. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesinde 1.Ocak.2013 – 31.Aralık. 2017 tarihleri Arası İdrar Yolu Enfeksiyon etkenleri ve etkileyen faktörler; Retrospektif araştırma, Klimik Derg. 2019; 32(3): 298-302.
 17. Akışın, Y. A., Karagöz, Z. N., Turan, M., & Akar, N. The Role of Platelet-to-Lymphocyte Ratio in the Diagnosis of Infectious Mononucleosis. Acta Medica Mediterranea, 2017, 33(6):1081-1084. Ekmekci PE., Surer A, Unsal D, Atasoy A., Sezer OA, Yuksel O. Turkish medical students' perspectives on pediatric euthanasia. Medicine and Law Journal. 2018; 37:3:399-416.
 18. Kahraman D, Yalvaç P, Akar E, Özen Ö, Günhan Ö. Sklerozan polikistik adenozis ve parotisin disgenetik polikistik hastalığının birlikteliği. 2017, Kasım Ulusal Patoloji Kongresi, Antalya

Tıp eğitimine yönelik bir diğer değerimiz verdiğimiz eğitimin sadece fakültemiz ile sınırlı olamamasıdır. Diğer fakülte-lerin öğrencileri ile sahip olduğumuz imkânları paylaşmak özellikle Asklepios öğrenci topluluğumuzun gerçekleştirdiği plastinasyon eğitimleri ile ön plana çıkan bir özelliğimiz oldu. Eğitim ve bilim ortamına katkılarımızın bir diğer örneği Pediatri anabilim dalımı 2020 yıldan itibaren TOBB ETÜ Pediatri Sempozyumu düzenlemeye başlamıştır. Prof. Dr. Nejat Akar hocamızın önderliğinde yürütülen sempozyum çalışmaları öğrencilerimizin de katılımı ile devam etmektedir.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesinde tıp eğitiminin bir diğer önemli değeri tıp deontolojisine hâkim, etik değerleri benimsemiş hekimler yetiştirmektir. Bu amaçla etik derslerini dönem 1'den dönem 5'e kadar devam eden bir yapılanma ile öğrencilerimize sunuyoruz. Dönem 1'de tıp tarihi ile başlayan bu zincir, dönem 2'de temel tıp etiği, dönem 3'te klinik etiğe giriş, dönem 4'te pediatri ve genel cerrahi stajları esnasında klinik etik ve dönem 5'te etik stajı olarak devam ediyor. Bunun dışında değerli öğretim üyelerimizin katılımı ile oluşturduğumuz TOBB ETÜ Uluslararası Biyoetik birimi ve bu birimin yansıması olan TOBB ETÜ Uluslararası Biyoetik öğrenci topluluğu etik eğitimini geleneksel ders formatı dışında uygulamalı olarak da gerçekleştirmektedir.

Son olarak kısa tarihçemizde önemli bir yer tutan mezunlarımızdan bahsetmek istiyorum. TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin en güçlü yönlerinden biri az öğrenci ile birebir eğitim yapısıdır. Öğrencilerimizin gelişimlerini dönem 1'den mezun olana kadar gün be gün gözlemliyoruz. Bu gözlem süreci mezuniyetle bitmiyor. Genç meslektaşlarımızı okuldan ayrıldıktan sonra da TOBB ETÜ Tıp Fakültesinin önemli bir parçası olarak görüyoruz. Özellikle sağlık sunumundaki günlük sorunlar düşünüldüğünde mezunlarımızla dayanışmanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca mezuniyet sonrası sınavlara girmiş ve meslek hayatına başlamış olan genç meslektaşlarımızın öğrencilerimize deneyimlerini aktarmalarının eğitimin önemli bir parçası olduğunu biliyoruz. Bu perspektifle mezunlarımızı öğrencilerimizle buluşturduğumuz platformlar düzenliyoruz. Ayrıca mezunlarımıza yönelik seminerler düzenleyerek meslek yaşamlarında gereksinim duyabilecekleri konuları beraber tartışıyoruz.

Mezunlarımızın Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda göstermiş oldukları başarı tüm fakültemiz için gurur kaynağı olmakta. ÖSYM tarafından açıklanan 2020 yılı ikinci dönem TUS sonuçlarına göre TOBB ETÜ Tıp Fakültesi, %40 yerleşme oranıyla Türkiye üçüncüsü oldu. Değerlendirmeye alınan Temel Tıp Bilimleri ve Klinik Tıp Bilimleri ortalama puanları sırasıyla 56,46 ve 56,27 olan mezunlarımız, sırasıyla 3. ve 4. sırada yer aldı.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi kuruluşunun ilk yıllarının hikayesini, özveri ile yapılan çalışmaları kurucu dekanımız Prof. Dr. Ediz Demirpençe hocamızın kaleminden bu derginin sayfalarında okuyabilirsiniz. Ediz Hocamızdan sonra Prof. Dr. Berkten Berkalp, Prof. Dr. Selçuk Tunalı hocalarımız dekanlık görevini üstlendi.

Prof. Dr. Nejat Akar hocamız 28.02.2021 tarihinde atandığı dekanlık görevini halen sürdürmekte, ben ve Doç. Dr. Salih Erpulat Özış dekan yardımcısı olarak ekipte yer almaktayız.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında çizilmeye başlanan resmin ana tonlarını oluşturan temel etik değerleri, insan haklarını ve bilimin üstünlüğünü koruyan TOBB ETÜ Tıp Fakültesi bu yıl onuncu yaşını kutluyor. Nice on yıllara...

RÖPORTAJ: PROF. DR.NECATİ ÇANAKÇI



10

Kendinizden, hastanemizin kuruluşundan ve başhekim olma sürecinizden bahsedebilir misiniz?

PROF. DR.NECATİ ÇANAKÇI: Ben TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimimi Prof. Dr.Necati Çanakçı. Balıkesir doğumluyum. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1979 yılında mezun oldum. İlk ihtisasımı genetik üzerine yaptım. Daha sonra anesteziyolojiye girdim ve 1985 yılında uzman oldum, algolojiye yöneldim ;doçentlik, 1999-2000 yıllarında profesörlük derken 2005 yılında emekli oldum. MESA hastanesinin kuruluşunda profesyonel olarak danışmanlık yaptım ve 2007 yılında MESA hastanesi tıbbi direktörlük(başhekim) görevine başladım. 2010 yılında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği(TOBB) hastanemizi tıp fakültesi yapmak amacıyla aldı ve hastanemiz TOBB Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi olarak bugünkü adını aldı. Ben tıbbi direktörlük görevimi o zamandan beri sürdürmekteyim.

Tıp fakültemize seçkin öğrencilerin alındığını bildiğiniz gibi hastanemizde de alanında ses getiren hocalarımız görev yapmaktadır. Diğer hastanelere göre hasta sayısının az olmasına rağmen 10. yılımızda TUS 3. sü ve diğer TUS derecelerimiz çıktı. Bu da temel bilimlerdeki ve klinikteki hocalarımızın ne kadar kalburüstü olduğunun bir göstergesi. Tabi bunu sağlamak zor olsa gerek :) Hastane kadromuzdan bahsetmek ister misiniz?

ÇANAKÇI: Gerçekten genç bir tıp fakültesi olmamıza rağmen kısa sürede bir ünümüz oldu. Çünkü inanıyoruz

ve biliyoruz ki TOBB ETÜ’de temel tıp eğitimimiz ve klinik eğitimimiz çok çok iyi. Öğrencilerimiz de bunu bilerek ve isteyerek fakültemize geldiler, eğitimlerine devam ediyorlar.Diğer tıp fakültelerinden önde olmamızın en önemli sebebi budur. Şu anda hastane kapasitemiz, olanaklarımız klinik eğitimde daha az hasta görmemize sebep olsa da bunu özverili klinik hastane öğretim üyelerimiz tarafından kapatıyoruz. Bizim TUS 3. sü ve diğer TUS derecelerimizde yakaladığımız bu büyük başarı klinik eğitimimizin de ne kadar kaliteli olduğunu gösteriyor. Yan tarafta ek binamız yapılmakta ve 1 seneye kadar yapımı tamamlanacak, onunla beraber hastanemiz tüm branşlarıyla tam anlamıyla ideal bir yatak kapasitesine sahip olacak. Klinik eğitimimizin çok çok daha iyi yerlere geleceğini biliyoruz. Türkiye’nin ses getiren tıp fakültesi ve hastanesi olacağız; bunda da iddialıyız!

Hastanemizin diğer hastanelere tercih edilmesini sağlayan imkanlarımız, fırsatlarımız neler?

ÇANAKÇI: TOBB ETÜ farkı:) TOBB markamız ; yönetim , maddiyat ve diğer her türlü konularda destek vererek bize büyük bir güç katıyor. Biz de hastaneyi iyi yöneterek bu sektörde en iyi hizmeti tüm imkanlarımızı kullanarak vermek istiyoruz ve veriyoruz. Hastanemiz hakkındaki geri bildirimlerden de biliyoruz bunu.

Birçok branşımız var ve tüm branşlarımızda iyi hocalarımız, iyi hekimlerimiz ve diğer sağlık çalışanı kadromuz, tıpta hiçbir zaman en iyi olmaz, en iyilerinden. Kardiyoloji,

“

...öğrencilerle iç içe olmam benim için çok ama çok büyük onurdur. En büyük hayallerimden bir tanesiydi yönetici olmak. Öğrencilerimiz bazen beni daha fazla görmek isteseler de onları uzaktan da sevebilmek; onların her türlü isteklerine bütün imkanlarımızı sunmak, bunları samimi olarak içtenlikle yapmak çok ama çok önemli.

kalp cerrahisi, genel cerrahi, üroloji, dermatoloji, fizik tedavi gibi branşlarımız öne çıkan branşlarımızdır. Medikal onkoloji, radyasyon onkolojisi, psikiyatri gibi bazı branşlarımız; hastanemizin fiziki şartlarından ve kapasitesinden dolayı mevcut değil. Şu anlık bazı branşlara yer verebiliyoruz ancak bu konularda da güzelce yol aldık. Psikiyatri hocamızla anlaştık, medikal onkoloji ve diğer branşlarımız da ek binamızın yapımı tamamlandığında tıbbi onkoloji olarak ayrı bir departmanda yer alacak.

Hastanemizin Uluslararası Hizmet Birimi bizi ayrıcalıklı kılan alanlardan biri. Tabiki bu yabancı uyruklu insanlara "Gelin biz her şeyi yaparız" demek değildir; yapamadığınız veya ülkenizde olmayan, yapılamayan işlerde biz elimizden geleni yaparız demektir. Sağlık turizmi değil, turizm sağlığını yapıyoruz. Hasta buraya turist olarak gelir, rahatsızlanır tedavi ederiz. Kendi ülkesinde eksik bir hizmet vardır, bir ameliyat yapılamıyor, tedavi uygulanamıyordur biz yaparız. Bizim misyonumuz bu. Tedavi etmek için elimizden geleni yapmak.

Tıp fakültesine başladığınızdan bu yana hekimlik sürecinizde hiç unutamadığınız bir anınızı bizimle paylaşabilir misiniz?

ÇANAKÇI: 1972 yılında Balıkesirden Ankara'ya tıp fakültesine geldiğimden beri bir sürü anım var. Hiç unutamadığım anım ise; Ankara'ya ilk geldiğimde Ankara'yı geziyordum. Geldikten 1 hafta sonra Sıhhiye'de bir bayiden kendime küçücük sarı kırmızılı tıp fakültesi rozeti aldım ve hala da takıyorum. Benim için çok önemli, çok büyük, çok güzel bir anıdır.

Kariyerinizdeki dönüm noktasından bahsetmek ister misiniz?

ÇANAKÇI: 1990 yılında anesteziyolojide anestezi uzmanı olduktan sonra akademik çalışmam için beni anabilim dalına kabul etmeleri ve benim de bunu istemem; mesleki olarak hayatımdaki en önemli dönüm noktasıdır.

Ülkemizde olduğu gibi fakültemizde ve hastanemizde yurt dışına gitmek isteyen veya giden meslektaşlarımız hakkında neler söylemek istersiniz?

ÇANAKÇI: Tıp fakültesinden mezun olmuş arkadaşlarımızın ihtisas maksadıyla bir bölümde daha iyi eğitim almak için ülkemizin dışına gitmelerini asla ve asla önermiyorum ve tasvip etmiyorum. "Ben şu branşta daha öne çıkabilmek için şu eğitimi alıyorum" diyerek gitmeye de hiç gerek yok. Uzmanlıktan sonra bazı spesifik uygulamaları bizim ülkemizde de olduğu gibi yurt dışında da daha iyi yapanlar var tabiki ve bu amaçla eğitime gidilmesi iyi ve güzel olur.

Tıp fakültemiz ve öğrencilerimiz hakkında düşünceleriniz nelerdir?

ÇANAKÇI: Tıp fakültesi eğitimi, tıp fakültesi hastanesi ve tıp fakültesi öğrencilerimize geldiğimiz zaman benim bir tıp fakültesinde hastanesinde yönetici olmam, öğrencilerle iç içe olmam benim için çok ama çok büyük onurdur. En büyük hayallerimden bir tanesiydi yönetici olmak. Öğrencilerimiz bazen beni daha fazla görmek isteseler de onları uzaktan da sevebilmek; onların her türlü istekle-

rine bütün imkanlarımızı sunmak, bunları samimi olarak içtenlikle yapmak çok ama çok önemli. Yemek, dinlenme problemlerini halletmek, transfer ihtiyaçlarını çözebilmek bana zevk veriyor.

Öğrencilik sürecinizi merak ettik doğrusu.) Nasıl bir öğrenciydiniz?

ÇANAKÇI: Tıp fakültesi öğrencilik sürecim çok güzel geçti. Öğrencilik yıllarımda rahmetli annem ve babamdan, bütün ailem Balıkesir'de, uzakta bir yurt öğrencisiydim. 3 yıl yurttan kaldım daha sonra 3 tıp fakültesi öğrencisi arkadaşlarımla evde kaldık. Hiçbir kötü anım yok, hep güzel anılarım var. Çalışkan ve başarılı bir öğrenciydim, 100 alamadım diye ağlamazdım ama 90 puanın altında da hiç notum yoktu. 1979 yılında tıp fakültesinden mezun olduğum zaman ilk üçe giremememin tek sebebi o arkadaşlarımla İngilizceden muaf olmalarıydı.

Buradan tıp fakültesi öğrencilerimize söylemek istedikleriniz ve tavsiyeleriniz nelerdir?

ÇANAKÇI: Hekimlik bir yaşam tarzıdır! Doktorluk, hekimlik bir meslek değildir. Ya böyle yaşamayı kabul edersin ya da etmezsin. Bu benim 30 yıldır söylediğim bir sloganımdır.

Ne demek istiyorum? İster istemez öğrenciliğimizden itibaren mesleğimiz, uzmanlığımız, kariyerimiz boyunca bazı sosyal faaliyetlerimizden kısıtlamalar yapmak zorunda kalıyoruz. Bu işin kadın olma kısmı biraz daha zordur. Yarın bir gün koca vardır, çocuk vardır, nöbetin vardır. Biraz daha zor ve meşakkatlidir. Bütün öğrencilerime söyledim, erkenden karar vermek lazım. Ya ben böyle yaşayacağım ya da ben böyle yaşamayacağım.

Hekimlik zordur! Bir kadın doğum hastalıkları asistanı ya da uzmanıdır; bir konsere, tiyatroya gittiğinde ya da arkadaşlarıyla buluştuğunda beni kimse aramasın diye telefonunu kapatamazsın, telefonu sessize bile alamazsın. Seni her an doğumu yaklaşmış bir hastan arayabilir. Gece ikide, gece üçte "Allah kahretmesin bu telefon niye çalıyor?" diyemezsin, o telefon çalar. Sonuçta sizler bu mesleğe kendini adanmış bireysiniz.

Hekimlik kutsaldır! Kişilerin dertlerine çare bulmak büyük bir olaydır. Hep sorun çözersiniz; hep problem çözersiniz. Matematikle iç içe olan bir meslek olmasına rağmen ölçümler asla uymaz. Tıpta hiçbir zaman $2 \times 2 = 4$ etmez. 3,9 ile 4,1 bizim için çok iyi bir sonuçtur. 9 ay gebe bir anneye ultrasona bakıp oğlunuz olacak dersin, kızı doğar. Tıpta iddia olmaz. Diplomamı yırtarım hastanın sağ omzunda hiçbir şey yok, diyemezsin. Her şey pozitif ilime ve bilime bağlıdır.

Ağrı dindirmek tanrı sanatıdır! Ben algoloji ile yıllarca uğraştım. Sedyyle gelmiş bir hastanın ağrısını dindirmek, o hastayı yürüyerek evine göndermek kadar büyük haz yoktur. Hastanın ziyarete gelip size dua etmesi, iyi dilekler dilemesinden daha büyük bir olay olamaz. Hele Urfa'da herkes sana Urfa isotu ve salça getirir. (Yazar notu: Urfalıyım..)

ASKLEPIOS BİLİMSEL ARAŞTIRMA TOPLULUĞU



12

İlkler. Tekler. “En”ler. Asklepios Bilimsel Araştırma Topluluğu denince akla gelenlerden sadece birkaçı.

Asklepios Bilimsel Araştırma Topluluğu, kısaca ABAT, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde 2014’te kurulmuş olan bir öğrenci topluluğudur. İsmi Yunan mitolojisinde tıbbın ve sağlığın tanrısı olarak bilinen Asklepios’tan alan ve kurulduğu günden bu yana onlarca eşsiz etkinliği başarıyla gerçekleştirmiş olan topluluğumuz; tıp fakültesi öğrencilerine tıp bilimini sevdirmeyi, bilimsel araştırmalarda yer almasını sağlayarak onlara yeni ufuklar açmayı hedefliyor. Topluluğumuz aynı zamanda Türkiye çapındaki 52 faal tıp fakültesi öğrenci topluluklarından oluşan UluBAT’ın (Ulusal Bilimsel Araştırma Toplulukları) bir üyesidir.



“Burada Diseksiyon Yapılır”

ABAT ekibi 2015 yılının Mayıs ayında “Burada Diseksiyon Yapılır” sloganıyla, ülkemizde bir ilke imza atarak uygulamalı diseksiyon eğitimi düzenledi. Diseksiyon Günleri’nin ilki olan bu eğitim sayesinde farklı tıp fakültelerinden öğrenciler, tıp fakültesi eğitiminin temel taşlarından biri olan insan anatomisi üzerinde uygulamalı olarak çalışma fırsatına sahip oldular. Sayın hocamız Prof. Dr. Selçuk Tunalı’nın çok değerli katkılarıyla topluluğumuz tarafından düzenlenen bu etkinlikte katılımcılar, anatomi derslerinde öğrendikleri teorik bilgileri kadavra üzerinde doğrudan çalışarak pekiştirmiş oldular. Diseksiyon Günleri, tıp fakültesi eğitiminde kadavra diseksiyonunun ne kadar önemli bir yeri olduğunu göstermişti.

“Katılımcı olarak gelen Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencisi Oya Budak, kendi üniversitesinde de kadavra gördüğünü fakat diseksiyon yapma imkânı olmadığını belirtti. Budak, "İlk kez diseksiyon yapıyorum. Edirne'den kalkıp geldim. Sadece bunun için geldim. Bu eğitimi öğrenci arkadaşlarımdan vermesi de çok güzel. Çünkü onlar da eğitim sürecinden geçti ve kendileri de daha iyi nasıl öğrendiklerini anlatıyorlar. Empati kurabiliyorlar." dedi.”

Anadolu Ajansı, 2018

Hekim adaylarının yetiştirilmesinde büyük katkıları olacağını düşünerek her yıl gerçekleştirdiğimiz Diseksiyon Günleri, hem fakültemiz hem de topluluğumuzun imza etkinliği olma özelliğine sahip. Katılımcılardan aldığımız olumlu geri bildirimler, etkinlik duyurusu yaptığımızda gelen başvurular, duyduğumuz birbirinden güzel yorumlar... Hazırlanmasında çok büyük emekler harcanan bu biricik etkinliğin değerini biz ABAT ekibine hatırlatırken hazırlık aşamasında yaşadığımız yorgunluğu da unutturuyor.

“Plastinasyon Günleri: Ölümsüz Kadavralar”

Plastinasyon temelde organik materyalin silikon ile yer değiştirilmesi yoluyla gerçekleştirilen, bir nevi "ölümsüzleştirme" amaçlayan bir işlem. İlki Nisan 2016’da Türkiye’nin en büyük plastinasyon laboratuvarı olan TOBB ETÜ Tam Vücut Plastinasyon Laboratuvarı’nda gerçekleştirilen Plastinasyon Günleri, yine ülkemiz ve tıp fakültesi öğrencileri için bir yeniliğin başlangıcıydı. Etkinlik sorumlusu ve ekibi tarafından uzun bir süreç içerisinde “plastine” olmaya hazırla-

nan kuzu kalpleri, etkinlik gününde katılımcı tıp fakültesi öğrencileri tarafından disekte ediliyor ve plastinasyonun tamamlanmasıyla birlikte tam anlamıyla ölümsüz bir hale getiriliyor. Tıp fakültesi öğrencilerini plastinasyon tekniği ve tarihi ile tanıştıran, onlara kalp anatomisini öğrenme ve kalp üzerinde çalışabilmesini mümkün kılan etkinliğimiz; aynı zamanda katılımcılarımızın adeta kendi sanat eserlerini üretmelerini olanağını sağlıyor.

“Biz bir aileyiz”

Tabii ki gerçekleştirdiğimiz etkinlikler bunlarla sınırlı değil: kariyer günleri, çalıştaylar, sempozyumlar, konferanslar, eğitimler... Hekim olma yolunda adım adım ilerlerken gerekli olan tıp nosyonunu kazanmamızda bu etkinliklerin çok büyük bir payının olduğuna inanıyoruz. Bu inancımızı doğrultusunda ABAT ailesi olarak hep daha iyisini gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Topluluğumuzun tüm bu başarılı etkinlikleri arkasında yatan özveri, çalışma azmi ve istek; topluluk üyelerimizin aslında büyük bir aile olmasından kaynaklanıyor. Gönüllülük esasına dayalı olarak görev alan her ekip arkadaşımız bu ailenin bir parçası ve bizler de bu ailede yer almaktan gurur duyuyoruz. Birlikte olduğumuz, ileriye umutla ve hevesle baktığımız müddetçe Asklepios BAT her zaman var olacak, her zaman yenilikçi fikirleriyle ardında güzel eserler bırakacaktır.

Şimdiye dek her konuda bizlere yardımcı ve destek olan danışman hocamız Sayın Prof. Dr. Selçuk Tunalı’ya, fakültemizin değerli hocalarına, ABAT bünyesinde görev almış olup tecrübelerinden faydalandığımız büyüklerimize ve tüm ABAT ekibine teşekkür ederiz.

Sevgiyle kalın, ABAT’la kalın!



ALMANYA'DA FAMULATUR

Bu yazıyı yazarken, Emmerich şehrindeki 3. haftamı bitirmiş durumdayım. 6.sınıftaki 1 aylık seçmeli stajım için St. Wilibrord Spital'da genel cerrahi stajı yapıyorum. Tıp öğrencilerinin yaptığı klinik stajlar Almanya'da 'Famulatur' olarak adlandırılıyor.



Yaşam

Emmerich şehri Hollanda sınırında bulunuyor, dolayısıyla doktorların ve personelin bir kısmı Hollanda'da yaşıyor ve her gün gelip gidiyor. Otuz bin nüfusuyla küçük, sessiz ve sakin bir yer. Ren Nehri de şehrin yanında akıyor. Şehrin dokusu, mimarisi, temiz havası çok güzel. Hiç araç kullanmadan, yaya olarak yaşayabileceğiniz bir yer.

14

Almanya'da insanlar güne erken başlıyor ve günü erken bitiriyor. Kışın gündüz süresi kısa. Akşam saat beşten sonra her yer gerçekten karanlık ve sessiz oluyor. Sokak ve cadde lambaları kısık yakılıyor. İşletmelerin ışığıysa akşam yediyeye kadar bazı sokakları aydınlatıyor. Hollanda'ya gezmeye gittiğim bir günün sonunda kalabalık bir cadde gördüm diye sevinmiştim. Ayrıca pazar günleri işletmeler kapalı oluyor.

Almanya'nın en çok Türk bulunan eyaletindeyim, Kuzey Ren Vestfalya. Hemen hemen her dışarı çıkışımda birkaç Türk görüyorum. Hastanede de Türk doktor ve diğer personeller mevcut. Türkler beni görünce Türk görmüş olmaya şaşırıyorlar ama Ankara'da yaşadığımı söyleyince bir özel oluyorum. Yemekhanedeki Alman aşçı bana 'Merhaba' ve 'Afiyet olsun' demeyi ihmal etmiyor. Ayrıca tek göçmenler Türkler değil. Birçok farklı ülkeden Araplar başta olmak üzere göçmenler ile sık sık karşılaşıyorsunuz. Balkanlar, Orta ve Doğu Asya, Polonya vb. yerlere ait yerel ürünler satan birçok market, restoran mevcut.

Christmas'a bir aydan fazla süre kalmışken sokakları, pencereleri, balkonları, hastane dahil her yeri süslemeye başladılar. Aralık ayında birçok işletme mesai saatlerini kısıtlıyor. İnsanlar şimdiden birbirlerine ufak hediyeye veriyorlar.

Sıradan bir gün

Hastanede gün boyu asistanlarla beraber dolaşıyorum. Sabah yedide vizite başlıyoruz. Serviste 15-25 hasta yatıyor oluyor ve bunları iki asistan bölüşüp kontrol ediyor. Ardından önceki gün çekilmiş olan radyolojik tetkikleri incelemek için bütün genel cerrahi doktorları ve bir radyolog, toplantı salonunda buluşuyoruz. Bu toplantı birkaç dakika sürüyor.

Ardından hasta muayeneleri, yara bakımı, aydınlatılmış onam alma ve ameliyatlara geliyor. Günde 3-5 ameliyat oluyor. Asistanlar, asistanlığa başladıkları ilk haftadan itibaren ameliyatlara aktif olarak katılıyorlar. Çoğu zaman kahvaltı ve öğle yemeği için asistanların vakti oluyor. Bazı günlerse 1-2 saat geç çıkacak kadar işleri uzuyor.

Saat dörde doğru tüm genel cerrahi doktorları toplantı odasında buluşuyoruz. Bu sayede gün boyunca 2 kez asistanlar uzmanlarla buluşmuş oluyor ve gerekli yönlendirmeyi alıyorlar. Çıktaki toplantıda asistanlar servisteki hastaların listesini teker teker okuyor. Her hastanın durumunu ve yönetimini kısaca sunuyorlar, hocalar da asistanların eksiği/yanlışı olursa düzeltme yapıyor. Sonraki gün yapılacak ameliyatlara göz atılıyor ve mesai bitiyor.

Salı günleri 'Tumorkonferenz' adı altında cerrahi, dahiliye, radyoterapinin vs. de eşlik ettiği, servisteki kanser hastalarının nasıl yönetileceğinin tartışıldığı bir toplantı yapılıyor. Çarşamba sabahları ise tüm genel cerrahi ekibinin eşlik ettiği 'Chefarzt-Visit' yapılıyor. Mesai sonrası yürüyüşe çıktığım, markete gittiğim oluyor. Bazı günleri de odamda geçiriyorum. Hafta sonları gezme şansım oluyor.

Hastane

Hastanede benden başka tıp öğrencisi yok. Çok sayıda göçmen doktor görüyorsunuz. Bir de farklı olarak 'Freiwilliges Soziales Jahr' için 1 yıllığına gönüllü çalışmaya gelen, liseyi yeni bitirmiş gençler görüyorsunuz. Stajdan verim almanın en büyük belirleyicisi Almanca'nın yeterliliği. Selamlaşmak ve hastanede bir ortama girdiğinizde kendinizi tanıtmak beklenen davranışlar. Soru sormak, sohbet etmek günlerinizin canlanması, daha çok işe dahil olmanız için çok önemli. Hastanede günde üç çeşit öğle yemeği menüsü çıkıyor. Bunlardan biri vegan menüsü. Yahudi ve Müslümanlar için domuz olan menüler domuz resmiyle menüde belirtiliyor. Türkiye'yi aramadığım konuların başında öğle yemeği var. Kan alma işlemi doktorların sık sık yaptığı bir işlem. Ameliyathanede hastayı hazırlamak için doktorlar da yardım ediyor. Genel olarak doktorların pozisyonunun daha mütevazı olduğunu düşünüyorum. Aile hekimliği çok önemli ve sevk sistemi sayesinde hasta sayısı sınırlı. Genel cerrahi asistanlarının ayda 4 nöbeti var. Gece nöbeti 17-18 saat, gündüz nöbeti 7-8 saat sürüyor. Gece nöbetinin öncesi ve sonrasında mesai yok. Yıllık izinleri ise 30 gün. Kağıt, kalem, dosya, faks, yazıcı kullanımı çok fazla. Yazım hatası yapmamak için özen gösteriliyor. Yazı kültürü çok güçlü. Ama bazı gündelik işlerde biraz daha dijitalleşmiş olmalarını beklerdim.

Hastaneye bağlı personel odalarında kalıyorum. Kaldığım katta benden başka dört kişi kalıyor ve dördü de doktor. Suriyeli Enes, Umman'lı Ammar, Cezayirli Muhammed ve Seyif. Kendi aralarında Arapça konuşup benimle Almanca konuşuyorlar. Yemeklerini ikram ediyorlar, selamlaşıp konuşmayı ihmal etmiyorlar. Yıllardır/aylardır Almanya'dalar ve denklik almaya çalışıyorlar. Kaldığım katta sıcak bir atmosfer var.

Son olarak, herkese yurtdışında staj yapma şansı diliyorum. Güzel bir deneyim.

YAŞAMDAN YANA BİR MESLEKTE HAYVAN HAKLARI SAVUNUSU

Hekimliği yaşamdan yana bir meslek olarak tanımlamayı seviyorum. Bu tanım, hekime sağlıklı bireyden öte sağlıklı bir çevre, sağlıklı bir toplum sorumluluğunu da getiriyor. Hastanelerin, polikliniklerin dışına taşan bir tanım. Bir tıp fakültesi öğrencisi iken maalesef çok farkına varamadım bunun. Mesleğimin ilk yıllarında da sağlık kuruluşuna hapsolmuş bir yaklaşımım oldu. Hem de birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda... Büyük eksiklik...

Gözümü açan galiba biraz fizyoloji, biraz meslek örgütümüz oldu. Fizyoloji uzmanlık eğitimimi alırken, Ankara Tabip Odasının Halk Sağlığı Komisyonunda çalıştım. Organizmanın sağlıklı yaşaması için devreye giren fizyolojik mekanizmaları öğrenirken, sosyal ve çevresel etkenleri de irdeleme şansım oldu.

Tam da bu yıllarda bir köpek dost edindim, sevgili Goldi. Onunla birlikte tanıştığım sokakta yaşam mücadelesi veren köpekler, kediler insanın bencilliğini fark etmeme sağladı. Bilinçli tek canlı olduğumuz kabulü ile tüm diğer canlılar üzerinde her türlü tasarrufumuzun olduğunu düşündüğümü zü gördüm.

Peter Singer, 1975 yılında yayınlanan ve hayvan hakları savunusunda öncü kabul edilen kitabında her yıl yaklaşık 50 milyar hayvanın eti için öldürüldüğünü anlatıyor. Bunların büyük kısmı endüstriyel hayvancılık teknikleri ile yetiştiriliyor, havasız daracık kafeslerde yaşamları boyunca acı çekerek, bazen hiç gün ışığı görmeden ya da toprağa ayak basmadan öldürülüyorlar. Her yıl milyonlarca hayvanın, herhangi bir somut yarar beklentisi olmadan, deneylerde aç bırakıldığını, zehirlendiğini, ısıtıldığını, dondurulduğunu, hareketsizliğe mahkum edildiğini, depresyona sokulduğunu tüm açıklığı ile aktarıyor. Türkiye’de başka bir acı yanı var bu deneylerin. Akademik yaşamda yayın baskısı, süre baskısı ve niteliğin göz ardı edilmesi, hayvan deneylerinde çok sık tekrarlara, boşuna çalışmalara yol açıyor. Hemen hiç kimsenin hipotezini test edecek alternatif yöntemler için kafa yormaya vakti yok, öyle bir anlayış yok. Tam tersine hayvan deneyi yapan araştırmacıların işlerini kolaylaştırmak için çok sayıda yerel etik kurul oluşturuldu. Öyle ki deney hayvanı üretilen ticari kuruluşların bile etik kurulu var. Çalışmalarını, kararlarını denetlemek mümkün değil.

Sömürü, yük taşıyan hayvanlardan hayvanat bahçelerinde doğal ortamlarından uzakta tutsak edilen hayvanlara kadar uzanıyor... Oysa bilincin evrimi üzerine çalışmalar, evrim ağacının tek ve en nadide meyvesinin insan olmadığını gösteriyor. Bir maymunu hapsedip sergilemeye hakkımız olmadığı gibi ona verdiğimiz özgürlük de bir lütf değil. Maymunun en temel hakkı.

İnsan türü “düşünen” tek tür olarak hayvanları sömürürken gelişme adına da doğayı sistemli olarak tahrip ediyor. 4,5 milyar yaşındaki Dünya’nın son 200.000 yılında insanın yaptığı fiziksel, kimyasal, biyolojik etkiler ve ekolojik tahribat,

hayvanların yaşam alanlarını ve döngülerini olumsuz etkiledi. Endüstriyel hayvancılık, hayvanlarda antibiyotiklere dirençli yeni hastalıkların ortaya çıkışını, hayvan atıkları ile hava, yeraltı ve yüzey suları kirliliğini getirdi. İnsan faaliyetlerinin yayılması, bozulan insan-hayvan-çevre sınırları ve kentleşme patojenlerin yayılmasını hızlandırdı. Kuş gribi salgınında pandemilerin artık kaçınılmaz olduğu uyarıları yapılmakla birlikte milyonlarca tavuk itlaf edilip, yalnızca ekonomik değer olarak tartışıldı ve yaşam yine olduğu gibi devam etti.

2019’un kış aylarından itibaren Covid-19 pandemisinin yaşamı etkisi altına alması ile “neden pandemi, neden kaçınılmaz?” sorularını yine sık duyar olduk. Büyük kentler, yoğun ticaret yolları, küresel ulaşım ve iletişimin gelişmesi, insan, hayvan ve bitki popülasyonlarında değişen oranlar ve artan temas tartışıldı. İnsanın bu şekilde yaşamaya devam edemeyeceği, bütünlüklü bir düzeltme, düzenleme gerekliliği konuşuldu, yazıldı.

Dünya Tabipler Birliği, Ekim 2020’de gerçekleşen 71. Genel Kurulunda, gelecek nesillerin sağlıklı çevrede yaşam hakları için bir bildirge yayınladı. Bildirgede karbon emisyonunu azaltmak için tarımın rehabilite edilmesi, yerel besin sistemlerinin ve çiftçilerin desteklenmesi önerildi. Birleşmiş Milletler’in ilgili çalışma grupları, iklim krizinin aşılması için hayvansal gıda tüketiminin ve hayvan ticaretinin azaltılmasının koşul olduğunu yazıyor. Vegan beslenme biçimi ile ilgili araştırmalar arttı ve beslenme ile ilgili “ezberlerimizi” bozan çalışmalar yayınlanıyor. Tüm bunlar, insanın geleceğe dair planlarında ekolojiden sosyolojiye, ekonomiden sağlığa kadar, bütüncül yaklaşmak ve adil olmak zorunda olduğunu gösteriyor. “İnsanca yaşam” ancak havayı, suyu, hayvanları, bitkileri gözetererek sağlanacak.

Sokaktaki hayvanların yaralarını elimden geldiğince sararak, bilimsel çalışmalarda alternatif yöntemlere kayarak, hayvansal ürünleri olabildiğince hayattımdan çıkararak, dilim döndüğünce anlatıp, kalemim yettiğince yazarak ben de bu dönüşümün bir parçası olmaya çalışıyorum.



RÖPORTAJ: SELÇUK TUNALI



16

Hocam kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

TUNALI: 1973 Bulgaristan doğumluyum. 1 yaşındayken Türkiye'ye gelmişiz. Babamın memuriyeti nedeniyle ilkökulu Türkiye'nin çeşitli yerlerinde okudum. İlkokuldan sonra Ankara Anadolu Lisesi'nde parasız yatılı olarak Fransızca eğitimi aldım. Sonrasında Hacettepe Tıp Fakültesi'ni kazandım. Oradan mezun olduktan sonra bir süre Başkent Üniversitesi Kan Merkezi'nde kan hekimi olarak çalıştım. Sonrasında Hacettepe Üniversitesi anatomi doktorasına başladım ve 3 yıl 3 ayda anatomi doktorasını bitirdim. Bu bir rekordu. Bu rekoru kırmamdaki en büyük etkenlerden birisi bana yardımcı olan kıdemlim, o da 3 yıl 6 ayda yapmıştı. Sonra askere gittim geldim. Hawaii Üniversitesinde ziyaretçi olarak bulundum. 2008 den beri de ek öğretim üyesi olarak o üniversitenin kadrosunda devam etmekteyim. 2012 de üniversite doçenti oldum. 2013 de TOBB ETÜ Tıp fakültesi kurulurken kurucu öğretim üyelerinden biri olarak geldim. 6 öğretim üyesiydik biri de buradandı. Geldikten birkaç ay sonra dekan yardımcılığına atandım. Ediz hoca ile birlikte -başta o olmak üzere- diğer hocalarımızın da emekleriyle farklı işleyen bir tıp fakültesi, farklı işleyen dinamik bir tıp fakültesi ortaya getirdiğimize inanıyorum. Uzunca bir süre dekan yardımcılığından sonra. 2018 de profesör oldum. Ondan kısa süre sonra dekan olarak atandım. Fakat uzun süre devam etmedim. 1 yıl dekanlık görevinden sonra kendi isteğimle istifa ettim. Ben daha çok laboratuvarında çalışması gereken biri olduğuma inanıyorum. O yüzden idari görevleri bırakmak benim için daha iyi oldu. "

Hekim olmak ve hekim yetiştirmek nasıl bir duygudur. Bunun hakkında neler söylemek istersiniz?

TUNALI: Geçtiğimiz yıllarda bir lisede hekimlik hakkında bir konuşma yapıyordum. Konuşma yaparken bana hekim olmamdaki neden soruldu. Ben de bu soruya "Bidon" şeklinde cevap vermiştim. Tabii moderatör ben bidon diyince şaşırılmıştı doğal olarak çok garip bir cevaptı. Hemen hikayesinden bahsedeyim. Ben ilkökulu İğdir'da okumuştum. İlkokul 2. sınıfta bir gün bize dediler ki Aralık ilçesinden doktor gelecek ve bize aşı yapacak. Biz de bundan etkilenmiştik. Aşı olunca biz hasta olmayacaktık. Düşüncesi bile hayret edicidir. Sonra eskilerden Land Rover vardır. Bizim zamanımızda o araç kaymakamlara ve sağlık personeli taşıma aracı olarak kullanılırdı. O arabayla da her yere girip çıkılabilir. Yani bayağı güzel gelirdi o zamanlar. Okulumuza gelen doktor o araçtan indi ve aşığı çıkarttı. Biz de 20 kişi sıraya geçerdik ve doktorun elinde 20 cc lik aşığı vardı. Sıra başından sonuna kadar 20 kişiye sırasıyla herkese 1 cc olacak şekilde aşığı vururdu. Sonuç olarak 20. Kişi diğer kişilerle kan kardeşi olurdu yani ilk vurulan kişi şanslıydı diyebiliriz. Sonra o arabanın arkasındaki bidona bakardım ve derdim ki bu araba hiç durmaz. Benzini bitse bile arkasındaki bidon sayesinde gitmeye devam eder. O zamanki çocuk aklımla hekimliği de bitmek bilmeyen bir yol şeklinde düşünürdüm, bitmek bilmeyen bir hizmet şeklinde. İşte bu benim tercih etmemdeki tek nedendir. Hekim yetiştirmeye gelirsek, insan merakı ömür boyunca bitmeyen bir süreçtir. Merak etme-

nin azaldığını düşündüğümüz durumlar olabilir. Fakat bu böyle değildir. Eğer bir konuda merak azalıyorsa başka bir konuya merak artar demektir. Merak sonucunda öğrenme gelir. Biz öğrendiklerimizi öğrencilerimize aktarıp kendimizde merak boşluğu yaratıyoruz. Bunun sonucunda devamlı başka şeyleri öğrenmeye adapte olabiliyoruz. Yoksa diğer hocaların yaptığı gibi her sene aynı konuyu anlatıp kendi kendimizi tekrar etmekten başka bir şey yapamayız ve doğal olarak onlardan herhangi bir farkımız olmaz.”

Neden anatomi bilim dalını tercih ettiniz?

TUNALI: Bildiğiniz üzere biz laboratuvarında genellikle diseksiyon yapıyoruz. Yani genel olarak cerrahi şekilde çalışıyoruz. Yani öncelikle benim ilgi alanım cerrahi taraflardadır. Anatomi seçmek istediğime tam olarak 2. sınıfta karar verdim diyebilirim. Ama yine de sonrasında aklımda farklı gitgeller oldu. Ben aynı zamanda plastik, rekonstrüktif cerrahi ve ortopediye ilgi duymuştum. Ama sonrasında klinik tarafın benim için uygun olmadığına ve benim laboratuvarında çalışmam gerektiğine karar vermiştim ve böylece anatomist olmaya karar verdim.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir ve bir akademisyen olarak neden TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nde eğitim vermeyi tercih ettiniz?

TUNALI: Bildiğiniz gibi ben Hacettepeliyim. Bunu söylerken de gurur duyarak söylerim. Herkesin bildiği gibi Hacettepe Tıp çok iyi bir fakülte. Dünyada ismi geçmiş bir fakülte fakat yeterli midir? Bana göre yeterli değildi ve daha iyisi yapılabilirdi. 2013 yılında TOBB ETÜ Tıp fakültesini kurmak için bir fırsat geçti elimize. Ben de hiç düşünmeden kabul ettim. O sırada Hacettepe’de kıdemli bir görevden istifa etmişim. Daha önce böyle bir olay Hacettepede olmamıştır. Benden sonra da bazı meslektaşlarım istifa ettiler. Ondan sonra Ediz Demirpençe ile kurucu üye olarak TOBB ETÜ Tıp Fakültesini kurduk. Bunun yanı sıra aklımdaki anatomi eğitimini de gerçekleştirmek için burası benim için bir fırsattı. Bu yüzden burayı tercih ettim.”

Okulumuzda plastinasyon ve diseksiyon günleri yapılmaktadır. Bunun hakkında bilgi verebilir misiniz?

TUNALI: Bizim zamanımızda diseksiyon işlemini sürekli hocalarımız dilerlerse asistanlarına yaptırırlardı. Ondan sonra bu işlemin sadece hocalar ve asistanlar tarafından değil üniversite, lise hatta ortaokul öğrencilerinin yapabileceği bir işlem olduğunu anladık. Biz burada kendi öğrencilerimizin anatomiye diseksiyon yaparak öğrenmelerini istiyoruz. Sadece kendi öğrencilerimiz değil lise ve ortaokul öğrencilerinin de buraya gelip diseksiyon yaptıklarını bilirim.

Diseksiyon günlerinden bahsedecek olursam burada bizim öğrencilerimizin rehberliğinde diğer tıp fakültesi öğrencileri ile beraber diseksiyon yaptıkları günlerdir. Sadece diseksiyon değil aynı zamanda plastinasyon günlerimiz de mevcuttur. Ben dünya çapında diseksiyon yapılan okulları duydum. Fakat biz dünya genelinde plastinasyon günleri düzenleyen ilk tıp fakültesiyiz. Plastinasyon da çeşitli organik polimerler ile kadavraya şekil verme işlemi olarak tanımlanabilir.

Ülkemizde son zamanlarda doktorlarımız ağır çalışma koşulları nedeniyle yurt dışında kariyer planlaması yapıyorlar ve son günlerde Dr. Rümeysa Berin Şen’i kaybettik. Bu konu hakkında söylemek istedikleriniz nelerdir?

TUNALI: Aslında bu sorunlar çok önceden beri vardı fakat doktorlar seslerini duyuramıyordu. Artık günümüzde yavaştan duyulmaya başlandı. Asistanlık eğitiminde asistanlar ezilen taraf olurlar. Bütün güç asistanın üstündeki kişidedir. Asistanına istediği şekilde çalıştırma yetkisine sahip. Kıdemlinin üstüne şikayet etsen yine bir şey olmaz çünkü kıdemlinin üstündeki kişi zaten kıdemliyi asistandan daha çok önemsiyor. Bununla beraber asistanlar uzman olduktan sonra bu zincirin bir dişlisi şekline geliyor. O da yeni asistanlarına geçmişte yaşadığı şeyi yaşıyor. Bu şekilde olmaz. Tıp eğitiminden çok bir ahlak eksikliğimiz var. Geçtiğimiz yıllarda önlük töreninde yaptığım kürsü konuşmasında şunu söylemişim hepimiz çok iyi birer doktor olacaksınız. Fakat her şeyden önemlisi insan olmayı elden hiçbir zaman bırakmayın şeklindeydi. İyi doktor olunabilir fakat insan olmak daha önemlidir. Nazilere baktığımız zaman yarı ölü insanların üzerinde diseksiyon yapan ya da insanları uyuşturmadan cerrahi işlem yapanların çoğu çok iyi doktorlardı, zararlı gazların yapılışında doktorlar yer alırdı. Çünkü insanları öldürecek şeyi en iyi doktorlar bilirdi. “

Tıp fakültesini uzatmış olmanız öğrenciler tarafından çok merak ediliyor. Bu konu hakkında bir şeyler söylemek ister misiniz?

TUNALI: Dönem 2 de ben kaldım, dönem 3 te ise onlar bıraktılar. Bizim dönemimizde ciltli kitaplarımız vardı. Genellikle ders çalışılacağı zaman onlardan çalışılıyordu fakat ben dönem 2 de bu ciltli kitaplar yerine textbook okumayı tercih ettim. 2.dönemde anatomiye hep textbooktan çalışmışım. Arkadaşlarım sürekli bana yanlış yaptığımı söylüyorlardı ve ciltli kitaplardan çalışmam gerektiğini söylerlerdi. İlk kurulumuz kas-iskelet komitesiydi. Laboratuvarında çok iyiydim fakat teorik sınavından 40 almışım. Bu kuruldun sonra daha fazla çalışmam gerektiğini anladım. Diğer kurula geldiğimizde ben textbooklarda daha fazla zaman geçirmeye başladım. Yine laboratuvar derslerinde çok iyiydim. Fakat teorik sınavdan bu sefer 30 aldım. Zaten ondan sonra yapılacak çok bir şey kalmamıştı. Dönem 3 te ise Hacettepe’nin farklı bir sistemi vardı. Kimse sınavlardan sonra notunu öğrenemiyordu. Puan aralıklarında harf notu sistemi vardı. Bundan dolayı biz maksimum ve minimum almamız gereken puanları hesapladık. Dönem 3 sonunda finalden almam gereken harf CC idi. Tam da öyle oldu finale girdik ve ben CC aldım fakat bu sefer harf notumun yanında bütünleme yazısını gördüm. Ondan sonra bütünlemeye çalışmaya başladık. Bütünleme sınavına girdiğimizde ise aşırı zor bir sınavla karşılaşmıştık. Yani bütünlemeyi final yerine yapsalardı birçok öğrenci büyük ihtimalle sınıfta kalırdı. Bütünleme sonuçlarına göre de birkaç öğrenci CC aldı geriye kalan öğrenciler FF idi. O öğrencilerden biri de bendim. Yani tabii dönem 3 ü tekrar okumak bana zor gelmişti. Ama dönem 2 yi tekrar okuduğum için hiç pişman değilim. Dönem 2 de okuduğum textbooklar için de hiç pişman olmadım. Belki bugün akademisyen olmamdaki etkenlerden biri de geçmişte textbook okumuş olmamdır.”

Tıpta en sevmediğiniz ders neydi?

TUNALI: Farmakoloji. Farmakoloji hocam Oğuz Kayaalp'ti. Kendisinin 3 ciltlik kitabı vardı. Ben farmakolojiye ondan çalışmıştım. Sevme sebebim ise ben görerek, dokunarak öğrenmeyi tercih eden birisiyim. Yani gross şeylerle ilgilenmeyi seviyorum. Bu yüzden mikroskobik anatomiye yani histolojiyi de çok sevemem. 3 ya da 5 kat büyütme kadar olan şekiller benim için sınırdır. Fakat büyütme oranı 10 kattan yüksekse ben onu beceremem.”

Geçmişteki Selçuk Tunalı'ya ne tavsiye verirdiniz?

TUNALI: Çok klişe bir cevap olabilir ama yaptıklarımın çok pişman değilim fakat şu var, ben insanlarla tanıştığımda onlara 10 puan verirdim. Yani o kişiyi çok iyi kabul ederdim. Ancak zamanla yanlış yaptıkça onun puanını düşürürdüm. Bunun yerine aynı insana 5 puan verip yanlış yaparsa puanının düşmesi ya da doğru yaptıkça puanının artmasını tercih ederdim. Hata yapmaktan hiç bahsetmedim. Her insan hata yapabilir. Hata yapmak ve yanlış yapmak farklı kavramlardır.

Hekimlik kimliğinizin yanında sosyal hayatınızda hangi tür etkinliklerle ilgilieniyorsunuz?

TUNALI: Müzik yaparım. Türk müziğini severim. Türk müziği tellilerinden epey birkaçını çalarım. Zamanında beste yapmışlığım vardır. Yaklaşık olarak 35 tane kadar ve tamama yakını saz eseridir. Birkaç tane yazdığım şiirler de olmuştur. Kitap okurum ve okumayı çok severim. Türk romancıları çok severim. En çok Yaşar Kemal'i severim. Adı Kemal olan yazarları çok severim. Orhan Kemal, Kemal Tahir, Kemal Bilbaşar sevdiğim şairlerdir. Son dönemlerde Sezgin Kaymaz'ı sevmeye başladım. Bayağı güzel hikayeleri vardır. Ama dönerim dolaşırım yine bir Yaşar Kemal okurum. Onun yeri bende ayrıdır. Suna Yakın'ı da severim. Şairleri severim. En çok Attilâ İlhan'ı severim. Sonra Karacaoğlan'ı, Yunus Emre'yi severim. Ama yine döner Attilâ İlhan'ı bir daha okurum çünkü o değişik bir adam.

Instagram'dan da takip ettiğimiz gibi müziğe ayrı bir ilginiz var. Bundan bahseder misiniz?

TUNALI: Türk müziği enstrümanlarını çalarım ama değişik müzikler de dinlerim. Yabancıardan adamım Willie Nelson'dır. En son 84 yaşındayken de bir albüm çıkardı. Adı "God's Problem Child". Çok çok iyidir. Klasik müzik de dinlerim ama klasik müzik dinlemek için özel çaba göstermem. Müzisyenlerden en çok Cem Karaca'yı severim. Cem Karaca dünyanın gelmiş geçmiş ve gelecek en iyi erkek solistidir. Çağan'nın göbek adı "Muhtar"dır çünkü Çağan annesinin karnındayken 4-5 aylıktan sonra arabada Cem Karaca çalmaya başladığı zaman hareket etmeye başladılar. O yüzden Çağan'ın göbek adı "Muhtar"dır, çünkü Cem Karaca'nın göbek adı da muhtardır. Cem karaca'yı görmüştüm. Yaklaştım, konuşamadım ama görmüştüm. Çok erken ölen çok kıymetli bir müzisyen. Diğer müzisyenleri severim ama Cem Karaca'yı hem sevip hem sayarım. Neşat Ertaş'ı çok severim, kimse tanımazken tanıyıp severdik. Müslüm Gürsesi de çok severim. O da Cem Karaca'dan sonraki en iyi erkek vokallerden biridir. İnsanlar onu hakir görürken, biz 'Şu eserin şurasında ne kadar güzel bir gırtlak yapmış'

derdik birbirimize. Edip Akbayram'ı da çok severim. Son olarak kendimi severim.

Kendiniz de biliyorsunuz ki tıp fakültesi okuyan gençlerin sosyal hayatları kısıtlı durumdadır. Bu konuda öğrencilere sosyalleşmeleri hakkında neler önerirsiniz?

TUNALI: Ben sosyal hayatın kısıtlı olması durumuna katılmıyorum. Mutlaka her öğrencinin sosyalleşmesi, farklı etkinlikler içerisinde bulunması gerektiğini düşünmekteyim. Kendimden örnek vermek gerekirse ben en çok kitabımı üniversite yıllarımda okumuştum. Mesela ben bir öğrencinin bir enstrüman çalmasını ya da belli bir sporla ilgilenmesini muhakkak isterim. Planlama ile bu aktivitelere de zaman ayrılabilir. Şahsen planlamada ben çok iyi değilim. Çok ciddi olmasına gerek yok işin ucundan tutsa bile yine iyidir. Bir örnek vereyim. Ben ilk kez sahneye çıkacağım zaman elim ayağım titremişti. Yani elimin titremesi geçmişti ardından bacaklarım titremişti, çok kasılmıştım. Mikrofonu bile kesik kesik adımlarla gitmiştim ki heyecandan titrediğim belli olmasın diye. Mikrofonu bile titreye titreye tutmuştum. Ardından ilk satırı söylemeye başladım ve devamı çok rahat bir şekilde gelmişti. Yani o zaman sahne performansım gelişmişti. Böyle etkinlikler çok önemlidir.”

Hiç başınıza geldi mi, "Burada doktor var mı?" ya da "Açılın ben doktorum!" dediğiniz bir durum oldu mu?

TUNALI: Bir gün Frankfurt uçağındaydım. Ondan önce düşünüp yüzümü dikiş kutusuna geçirmiştim. Yani göz çevrem civarı mosmor. Uçağa bindik kalktıktan bir süre yolcularımızdan doktor var mı şeklinde bir anons yapıldı. İlk anonsta ayağa kalkmadım. Sonrasında tekrar anons yapıldı tekrar kalkmadım. En son bir kere daha anons yapıldı. Artık kendi kendime kalkmam lazım dedim ve kabin görevlisinin yanına gittim. Orada bana siz doktor musunuz diye bir soru sordu. Ben de hayır dedim, doktor geldiyse benim şu gözüme de bir baksın demiştim. Şaka bir yana ondan sonra kendimi tanıttım ve gerekeni yapmıştım.

Damarlarımızın toplamının dünyanın etrafını 3.5 kez sarabildiği söylentisi vardır. Bu doğru mudur?

Açıkçası ben vücudumdaki kemik sayısının da ne kadar olduğunu bilmemekteyim. Yani bu soru hakkında cevap veremeyeceğim.

Son olarak tıp fakültesi öğrencilerine buradan tavsiyeleriniz nelerdir?

TUNALI: Ben öğrencilerimizin sadece kendi hayatlarına bakmamalarını aynı zamanda olabildiğince diğer insanların hayatlarını da tanımalarını isterim. Onlarla konuşmak, neler yaşadığını öğrenmek bize vizyon katar. Mesela öğrencilerimizin farklı fakültelerden arkadaşlarının olması iyidir. Onların gününü nasıl geçirdiğini öğrenmek, onların nasıl çalıştığını öğrenmek farklı olabilir. Tabi tıp öğrencileri biz daha fazla çalışıyoruz diyebilirler ama herkes kendine göre çalışır. Bu şekilde sosyal olurlarsa hayatta çok daha farklı bakış açıları olabilir. Onun haricinde daha önce de söyledim bir enstrüman çalmak ya da bir sporla ilgilenmek daha doğrusu sosyal canlılar olmak hepimiz için önemlidir.



Sayın hocalarım ve sevgili arkadaşlar,

2021 Mart ayında fakülte öğrencilerimiz tarafından TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Öğrenci Konseyi Başkanı olarak seçildim ve mezun olana kadar da görevime devam edeceğim. Sizlere bu göreve gelirken beni motive eden birkaç husustan bahsetmek istiyorum.

2015 yılında, gerek eğitim gerek sosyal anlamda donanımlı bireyler yetiştiren, Türkiye'nin en iyi liselerinden biri olan Ankara Atatürk Anadolu Lisesi'nden mezun oldum. Lider ruhlu mezunlar veren bu liseden ben de kendimce yetkin bir birey olarak üniversiteye geldim. Lisemden edindiğim bilgi ve tecrübeleri TOBB ETÜ'ye entegre etmek, buraya ilk girdiğim günden beri aklımdaydı. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nin ilk başkanı olarak da yine bir AAAL mezunu olan Anıl Temel'i görmek beni son derece mutlu ve motive etmişti.

10 yıldır eğitim veren TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nin öğrenciler tarafından yürütülen çalışmalarda ve etkinliklerde, birlikte hareket etme ve bir aile olarak hissetme açısından çeşitli eksikliklere sahip olduğunu düşünüyordum. Fakültenin yaşına bakıldığı zaman bu eksiklikler oldukça normal karşılanabilir elbette, ancak bu okulun kimliğini sahiplenmiş kişiler olarak bizler bununla asla yetinmemeliydik. İşte bu beni bir şeyler yapmaya iten en büyük motivasyon kaynağıydı.

Entegrasyon sürecinde yegane amacım lisemde gördüğüm komite sistemini burada da uygulamaktı. Öğrenci topluluklarının yanı sıra bir başkanın da topluluğu olmalıydı. Ben de bunu komite adı altında hayata geçirmek için başkan olmak istedim ve sizlerin sayesinde de hedefime giden bu yolda ilk adımımı atmış oldum. Bu komite sistemi sayesinde her dönemle iletişim sağlanabilecek, birlikte hareket edilebilecekti. Ama en önemlisi bu fakülte yavaşça bir aile-

ye dönüşecekti. Buna ek olarak sosyal medya hesaplarımızı kurmalı ve çoğu tıp fakültesinde olduğu gibi "TOBB ETÜ Tıp Fakültesi" markalı ürünlerimiz olmalıydı.

Sevgili alt dönemlerim, ben kendimce ufak birkaç adım attım. Gerek mezunlarımızın gerek benim ve tüm fakültemizin sizlerden beklentisi bir aile gibi hareket edebilmek ve bu ruhu daima yaşatmaktır.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi öğrencileri olarak üniversitemizi sahiplenmeli, fakültemizin gelecekte bizim kimliğimiz olacağı bilinciyle hareket etmeli ve bir aile olma yolunda ilerlemeliyiz!

Saygılarımla

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Öğrenci Konseyi Başkanı



RÖPORTAJ: BERK KAAN AKTAŞ



20

Merhaba, bizimle röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Eylül 2021 TUS 3.'sü oldunuz. Bu alanda size bir ilgi artışı oldu ve biz sizi yakından tanımak istiyoruz.

Öncelikle sosyal medyada meşhur bir fotoğrafınız var ve bu TUS derecesi yaptığınızda kullanılan bir fotoğraf. Bu fotoğrafın hikayesi nedir? Neden bu fotoğrafı koydunuz? Fakülte hocalarımızdan gelen bir soru var. Gözlüğünüzü nerden aldınız?

BERK KAAN AKTAŞ: O fotoğraf aslında şöyle; TUS'ta bir efsane fotoğraf var, Fatih Kızılkoparan Bağcılar kardiyojji kazanmış bir hocamız. Onun bu şekilde, yani herkesin önlükle fotosu varken gözlüklü şekilli bir fotoğrafı vardı. O fotoğraf herkesi çekmiştir, değişik ve farklı diye. Ben de öyle bir derece yapsam da, fotoğrafımı koysam diye düşünmüşümdür. Mart 2021 TUS'unda koydurmayı istedim ama dersane birimi kabul etmedi. Eylül TUS'unda 3.olunca bu fotoğraf artık olsun deyip tekrar attım ve kabul ettiler. Benim de hayalim gerçekleşmiş oldu.

2.sınıfta bir arkadaşımın Kızılay AVM'de girdiğimiz ilk optikten almıştık gözlüğü. Yaklaşık 5 6 senedir kullanıyorum.

Akademik başarılarınızla tanındınız. Biz sizin sosyal yönlerinizi, hobilerinizi, bilinmeyen yanlarınızı merak ediyoruz. Bize kendinizden bahseder misiniz?

AKTAŞ: Memleketten başlarsak Orduluyum. Annem hemşire, babam polis. Bu sebeple hep Türkiye'yi dolaştık. Düzce'de doğdum, 5 sene Adıyaman'da yaşadım. Zonguldak Ereğli'ye

geçtik. Liseyi Bursa'da okudum, sonra tıp fakültesi için Ankara'ya geldim.

Tenis oynamaya 5.sınıftayken başladım. Kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Bilgisayar oyunlarına ilğim var ama çok iyi oynayamıyorum. Tarihe özel bir ilğim var. Geçen pandemide okul, dersane kapandığında benim tıp ve TUS'la alakam bitti. Kendimi dünyadan soyutlamıştım. O zamanlar tarih kitaplarıyla iyice vakit geçirdim. Mesela Türkiye'nin Ankara'sında değil, 1400'lerin Fransa'sının Paris'indeydim. O kafaya girmiştim. Dizi film izlemeyi çok severim.

(En sevdiği diziyi sorduk)

Depresif zamanlarımda How I Met Your Mother

(Hangi karakteri benimsediğini sorduk)

Barney olsam güzel olurdu. Ted yıkık geliyor. Marshall ve Lily biraz daha olgun ve büyümüşler. Belki 10 sene sonra Marshall ve Lily'le bağ kurarım.

Lisede ergenken de Barneydi.

En sevdiğim dizi Game of Thrones, kitaplarını da okudum, (Doktorlar dizisini beklemiştik:d)

Doktorlar, Gray's Anatomy ve House benim tıbbi seçme sebeplerim. Lisedeyken kimya olimpiyatçısıydım, madalyalarım falan da var. Kimya yazıp, o alanda ilerlemek istiyordum. Lise son senemde House'a başladım. Doktorlar zaten çocukluğumuzun dizisi. Biraz da yüksek puan alınca, puanımı yakmamak için tıp yazdım. Dizilerin hayatımda etkisi büyük:)

Bir soru gelmiş. Hem neşeli hem zeki hem yakışıklı hem de kaslı olmayı nasıl başardınız?

AKTAŞ: Öncelikle estağfurullah diyeyim. O kadar da bir şeyim yok ama ben spora 2.sınıfta başladım. ÖSS sürecinde çok kilo almıştım 15 kg kadar. Ankara'da tıp fakültesine başladığımda tekerlek gibi yuvarlanıyordum diyebilirim. Sonra spora başladım. Devam ettiriyorum. Yakışıklı değilim yani. Göreceli bir kavram. Değişik ve farklı olmaya çalışıyorum. TUS fotoğrafı meselesinde de oraya mezuniyet fotoğrafımı da koyabilirdim ama bir insan onu gördüğünde değişiklik olsun istiyorum. Farklı olma çabası mı diyeyim artık.

Neden TOBB ETÜ? Üniversite giriş sıralamanız kaçtı?

AKTAŞ: Ben ÖSS'de Türkiye 22.'si olmuştum. Bursa'da okudum. Tıp istediğimde çoğu insanın aksine Ankara istiyordum. İstanbul istemedim. İstanbul'un ortamı güzel, öğrenciliği güzel, denizi var tarzından ziyade Ankara düşündüm. Biraz da memur kafası. Düzenli, rahat yaşanır diye düşünüp seçtim. Eğer Ankara'yı gelip görmeseydim, Hacettepe yazıp geçerdim. Tanıtımlara geldiğimde TOBB daha yeni açılmıştı. Tıp Fakültesi 3.yılındaydı. Selçuk Hoca tanıtımda ne yaptı, ne etti kanıma girdi. Akademik hayatta artık kalıplaşmış

yollardan ziyade kendi yolunu açıp, o yolda farklı şeyler yapma düşüncem vardı. Başarılı bir insanın Hacettepe’de tıp okuması birçok insanın yaptığı bir yol. Ben farklı yol istedim. Yeni fakülte, farklı olasılıklar ve burs imkanlarını düşünüp TOBB’u seçtim.

Eğitim hayatınız boyunca stres yönetimini nasıl yaptınız?

AKTAŞ: Karakter çok önemli. Tabii ki, dersler ve sınavlarla alakalı yapılabilecek çok şey var. Kafa rahatlığı önemli. Ben hayatım boyunca sınavlar konusunda stres yapmayan bir insandım. Bunun sebebi sınavlara iyi çalışıp, iyi alacağımı biliyordum. Tabii ki, anksiyetemin olduğu sınavlar vardı. 3. sınıfın kardiyo komitesinde zorlanmıştım. Arkadaşlarım, mikrop komitesinde çok zorlanmıştı. Orada anksiyetem olmuştu. Ben genel olarak o gün olmasa bile o hafta işlenen dersleri öğrenmeye çalıştım. Derslerde not tutuyordum. Hocanın slaytlarını, kendi anlayacağım şekilde hızlı hızlı deftere dökmeye çalışıyordum. Gün içinde notların eksikliklerini de tamamlıyordum ve günlük çalışmam bitiyordu. Sınava 1 hafta kaldığında daha odaklı ve özel çalışıyordum. Planım kafamda belli olduğu için her şeyim tıkr tıkr ilerliyordu. Ders çalışırken yetişmediğinde, uykumu bozmazdım, sabah devam ederdim. Sabahladığım bir çalışma sistemi olmadı.

Stres yönetimi ile alakalı öneri verebilecek son kişi de olabilirim. Karakter ve kafa yapısı olarak şanslı bir insanım. Planlı olmak daha rahat oluyor. Tabii ki, öğrencilik hayatında illa planlı olmak zorunda değilsin, her dersi alışmak zorunda değilsin. Bazı şeyler spontane geliyor. Bir yandan öğrenciliğin tadını çıkarıp, dersleri devam ettirmek lazım oluyor.

Temel Bilimler Eğitiminde en çok zorlandığınız ders hangisiydi? Öğrenme yönteminiz nasıldı?

AKTAŞ: TOBB ETÜ’de kliniklerden daha çok temel bilimler olarak fayda gördüm. Klinikler biraz hastanın profiline bağlı. Hocalarımızın eforu, klinik eğitimin eksikliğini tamamlayan en önemli faktör. Bu konuda hocalarımızın hakkını ödeyemem. Temel bilimler en ekmeğini yediğim konulardan biri. En çok farmakolojide zorlandım. Patoloji, mikrop, biyokimiyayı çok severdim. Farmada taktik olarak çalışmaktan başka yol yok. Hele santral sinir sistemi farmasında Devrim Hoca bayağı zor sormuştu. Benim kabuslarımdan bir tanesidir”

Hiç unutamadığınız bir anınızı paylaşır mısınız?

AKTAŞ: Yaklaşık 1-2 hafta önce Covid polikliniğinde pratisyenlik yaparken, 60 yaşlarında bir hasta geldi. Hastanın göğüs ağrısı yoktu ama biraz sıkıntılı gibiydi. Özgeçmişinde de çok fazla belirli bir hikayesi yoktu. Normalde test verilip gönderilebilecek bir hasta profilindeydi. Ben o hastadan şüphelendiğim için rutinleri istemiştim. İçerisinde troponin de vardı. Hastayı, bekleyin 2.5 saat sonra sonuçlarla görüşeceğiz deyip göndermiştim. Hasta beklerken eve gitmiş. Gece 04.30 gibi benim önüme bildirim geldi. Panik değer! Troponin değeri 4900. Kalp bayağı kötü durumda. Direkt sekretere gittim ve santrale ulaşmak yerine hastanın numarasını aldım, kendim aradım hastayı. Mutlaka acile gelmesini söyleyip, çağırdım. Hasta 10 dakikaya hastaneye geldi. EKG çekildi ve hasta MI çıktı. Hemen sarı alana acile indirdim. Gerekli müdahale yapıldı. Meslek hayatımın 1. ayında böyle bir şey yapabilmek beni çok mutlu etmişti. Günümüzde birçok hasta gelip, bizleri tersliyor, hakaret ediyor ama bütün

bu insanların yanında bu tarz anılar gerçekten motive ediyor. Ben bir şekilde hastanın hayatına dokunmuş oldum.

Tıp eğitiminiz hakkında başka neler söylemek istersiniz?

AKTAŞ:TOBB ETÜ’nün özellikle temel tıp eğitiminin kalburüstü bir eğitim olduğunun farkına varın. Gerçekten hakkını vererek, ilk 3 seneyi geçtiğinizde temel bilim konusunda herhangi bir eksiğiniz kalmaz, aksine fazlanız olur. Hocaların sadece slaytlarına çalışsanız bile... Ben hayatımda çok nadir textbook okumama rağmen temel bilim konusunda hiçbir eksiğim olmadan 5.sınıfta TUS sürecine başladım. Eğitimi temel bilimde savsaklamamanızı, hocalarınızın verdiği emeklerin değerini bilmenizi tavsiye ederim. Kliniğe gelince; hastanemiz yapılıyor, bundan sonra süreç nasıl ilerler bilemiyorum ama klinik ve hasta konusunda biraz açık var. Hocalarımız kendileri kapatmaya çalışıyor ama bir yerden sonra hasta görmek şart. Bu sebeple bazı stajlarda, başka hastanelere gönderilme söz konusu. Başka hocalar kendi inisiyatifleriyle bir şeyler yapıyor ama bazen kendinizin bir şeyler yapması gerekiyor. Farklı acillere gitmek, farklı bölümlerde yazın stajlar yapmak...Hastanenin köklenip rutininin oturmasına kadar bazı şeyler bizim çabamıza bağlı.

TUS derecesinin yanı sıra 2021 TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Birincisi olarak mezun oldunuz. Bu başarı hakkında söylemek istediğiniz düşünceleriniz var mı?

AKTAŞ: 1. sınıftan itibaren her dönem birinciydim zaten. 1.sınıfta çok fazla derslere gitmemiştim. Üst dönemlerimizin notları vardı ve onlarla bir şekilde geçiyordum ve çalışıyordum. İlk komiteden 92 almıştım. O zamanki dekanımız Ediz Hoca’yla o konuda minik bir konuşmamız olmuştu. Ediz Hoca, “Sen yüksek puanlar alıyorsun, yüksek dereceyle girdin; biraz arkadaşlarına örnek olman gerekir. Derslere girmen gerekir.” demişti. Benim Ediz Hoca’yla aramdaki bağ, biraz daha farklıdır. Diğer hocalarıma kıyasla benim hayatıma en çok dokunan hocalarımdan bir tanesidir. Ben akademik hayatımda da, hekimlik hayatımda da etkisini çok



O fotoğraf aslında şöyle; TUS’ta bir efsane fotoğraf var, Fatih Kızıkoparan Bağcılar kardiyojoloji kazanmış bir hocamız. Onun bu şekilde, yani herkesin önlükle fotosu varken gözlüklü şekilli bir fotoğrafı vardı. O fotoğraf herkesi çekmiştir, değişik ve farklı diye. Ben de öyle bir derece yapsam da, fotoğrafımı koysam diye düşünmüşümdür.

hissederim. Ben sınavlarda da, sözlülerde de genelde en yüksek puanı alan kişiydim. Çalışma şeklim, planlı düşünme rutinim zaten meyvelerini verdi.

Bir dönem USMLE 'e girmeyi düşünmüşsünüz. Vazgeçme sebebiniz neydi?

AKTAŞ: USMLE aslında benim aklımda daha önceden de vardı. Amerika'da doktorluk cazip geliyor. Çünkü dünyada, Avrupa da dahil, doktorlukta en fazla para kazanılan, en fazla emeğinin karşılığının alındığı yer Amerika. Benim dönemimde de Emre ile Gülce 2-3. sınıftan beri o süreç için çabalıyorlardı. Benim 5. sınıfta TUS ile ilgili düşüncelerim, planlarım netti. Araya Covid-19 girdi. İntörnlük başladı, acilde görev yaptım derken, TUS sürecinden koştum. Çalışsam dahiliyeye girerim tarzında düşüncelerim oluşmaya başladı. Benim staj grubum Emre, Gülce ve ben. Emre ve Gülce zaten USMLE'ye çalışıyordu. Onlarla beraberken ben de USMLE düşündüm. Emre ile bayağı konuştuk, süreçlerini öğrendim, çalışma yöntemlerini kafamda oturttum. Farklı sebepler devreye girdi. Sınavlar dolar cinsinden (o zaman dolar 7-8 TL civarı) ve harcanması gereken para, en büyük faktördü. İkinci faktör, TUS'a vereceğim emeğin yanacağını düşündüm. USMLE'ye de çalışıp, ondan da vazgeçersem elimde bir şey kalmayacak diye düşündüm. Çünkü USMLE çok zor. İki arada bir derede kaldım. Diğer faktör de kız arkadaşım. O Ankara'da fizyoterapist, Hacettepe'de yüksek lisans yapıyor. Onunla konuştuğumda, ailelerimizden nasıl ayrılacağız konusu da beni düşündürdü. 1,5 hafta boyunca düşündüm ve TUS'a karar verdim."

TUS dershanesine gitmeden TUS'ta derece yapılıbilir mi? Siz dershaneye gitmeden derece yapabileceğinizi düşünüyor muydunuz?

AKTAŞ: Bence yapılmaz. Kendi emekleriyle yapıp beni haksız çıkarırlarsa çok mutlu olurum. Bu iş biraz dershanelere, fahiş fiyatlara dönüşmeye başladı. Dershaneler TUS bilgi birikimine olan ihtiyaçtan doğmuş kurumlar. Aslında TUS, dershane ve hekimler birbirlerini besliyor. Ben dereceyi dershanem olmasa yapamazdım bundan eminim. Dershanesiz bir yerler kazanılır ama derece yapmak farklı bir düşünce altyapısı istiyor. onun için de dershanenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

SORU: Neden KBB seçtiniz?

AKTAŞ:KBB seçme sürecim biraz değişik. Çünkü tıp fakültesinde dizilerden, Doktorlar'dan heveslendiğim için cool olan şey, beyin cerrahi. Doktorlar dizisindeki Levent beyin cerrahı, Suat ise kalp damar cerrahıydı. Daha sonra tıbbın gerçekten hastayı analiz etme, mekanizmalar, patofizyoloji kısmına gelince ben kendimi bir dahiliyeci veya pediatrist olarak görmeye başladım. Bir hastayı derinlemesine incelemek, benim için "Gerçekten hekim budur" dediğim şeylerdi. İntörnlüğün ortalarına kadar bu şekilde devam etti. Hematolojiyi çok seviyordum. Hâlâ içimde ukde kalmış bir alandır. Çünkü hematoloji tıbbın, dahiliyenin, hematolojinin yeniliklerin, yeni mekanizmaların olabileceği en dinamik alan. Hastaların hayatı, araştırmalar, benim en çok hoşuma giden alandı hematolojide. TUS'a girip direkt hematolojiye gidemiyorsun ya dahiliyeden ya da pediatri den ilerlemen gerekiyor. Bu süreç beni biraz soğuttu. Hem dahiliyenin hem pediatri nin asistanlık süreci, asistanlık sürecinden sonra yapmamız gereken yan dal, bu süreçte aralarda yapılması gereken zo-

runlu hizmetler... Önce uzmanlığa giriyorsun, 4 sene dahiliye okuyorsun, 2 sene zorunlu görev yapıyorsun, 3 sene yan dal yapıyorsun. Ondan sonra 2 sene daha yan dalın zorunlusunu yapıyorsun. Bu süreçlerin hepsi zorunlu ve hiçbir şekilde aralardan kesemiyorsun. Hayal ettiğim alana ulaşmam için bu süreçler gerekiyordu ve Türkiye'de bu süreçleri yapmayı istemedim. KBB benim için joker gibi bir branştı. 5.sınıftaki stajlar sırasında en sevdiğim stajdı. KBB'de klinik yapabilirsen yapabilirsin, cerrahi istersen yapabilirsin, minör cerrahiye yönelebilirsin, ağır cerrah olacağım, baş boyun diseksiyonları, larenjektomi yapabilirsin; hiç cerrahi yapmayacağım dersin kliniğe yönelirsin. Dahili düşüncelerimin arkasında cerrahi düşüncelerim de var. Doktorlar dizisinden gelen mi diyeyim ellerimle bir şeyler yapmak istiyorum. Ellerimle yaptığım şeylerle hastanın iyileşmesini, süreci gözlemlemeyi istiyorum. Bu düşüncelerle KBB'yi seçtim.

SORU: Uzmanlık eğitiminiz ne zaman başlıyor ve şu an neler yapıyorsunuz?

AKTAŞ: Gazi Üniversitesi KBB'yi kazandım. Belgelerimi de teslim ettim. O süreçler ne zaman başlayacak, tam belli değil. Aralık-Ocak gibi başlamış olurum. Ben şu an Yenimahalle Araştırma ve Eğitim Hastanesinde pratisyen hekim olarak görev yapıyorum. Normalde ilk tercihte Ankara gelmesi ihtimali çok nadir. O konuda çok şanslı olduğumu düşünüyorum. Acilde ve Covid poliklinikte görev yapıyorum.

SORU: Kariyer planlarınıza nasıl devam etmek istiyorsunuz?

AKTAŞ: Staj mı olur, kariyerimi orada mı devam ettiririm bilmiyorum ama mutlaka bir yurtdışı tecrübesi istiyorum. Bunun için şu an USMLE başvurusuna başladım. Süreci tamamlayıp, belgeyi almak istiyorum. Akademi istiyorum. En başından beri hoca olmak, hayallerimin arasındaydı. Ders anlatmayı, birilerine bir şeyler anlatıp öğretmeyi çok seven bir insanım. Kendi edindiğim tecrübeleri ve bilgileri bir şekilde öğrencilerime, birilerine aktarmayı çok seviyorum. O yüzden hayatımın bir döneminde hocalık yapmayı ve akademik kadroda çalışmayı çok isterim.

SORU: Son olarak tıp eğitiminizi devam ettiren öğrencilere tavsiyeleriniz nelerdir?

AKTAŞ: Ben de bu süreci geçeli daha çok olmadı ,4 5 ay oldu. Gerçekten hayatı kaçırmayın. Bunu ben kendi hayatıma da uygulamaya çalışıyorum. Bir şekilde hayat akıp gidiyor. Akademik başarılar, dersler, sunumlar, bir şeyler hep var ama hayatta bu yaşlara gerçekten bir daha gelmeyeceğiz. Bu enerjimiz bir daha olmayacak. Ben 24 yaşındayım, daha otuzlu yaşlara gelmedim ama tıp fakültesindeki dinamikliğin biraz daha kaybolduğunu hissediyorum. Öğrenci olduğunuz aklınızdan çıkarmayın. Temel tıp eğitiminizi önemseyin. Patoloji, farmakoloji, mikrop tıbbın temeli. İyi öğrenin, aksatmayın. Yapılan hatalar, kalınan dersler hiçbir şeyin sonu değil. Telafi olur... Ne yaparsanız yapın, eğleniniz, hobileriniz, zevklerinize, hayatta kendinizi nasıl tanımladığınızla alakalı şeyleri yapın. Bir insanın kendini tanımladığı şey, tıp olmamalı. "Ben doktorum, onun yanında başka şeyler yok" dilmemelidir. Kendimi yaşlı görmüyorum ama öğrenciler kadar da genç değilim. Kendim bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Anksiyeteye düşmemelisiniz, kafanızın rahat olması için biraz önceden planlama yapmalısınız. Verebileceğim en büyük tavsiye **HAYATI KAÇIRMAYIN!**

PREMATÜREYE NEDEN AŞIĞIM?

Evet ben, “siz gerekeni yapıyorsunuz ben bebeğim için ne yapabilirim?” der gibi bakan, elinde sağdığı sütü tutan ve bebeğine getirmek için yenidoğan yoğun bakımının önünde umutla, sevgiyle bekleyen prematüre annelerine aşığım...

- İstmeden de olsa “ben onu taşıyamadım çok minik doğdu ne olur onu yaşatın” der gibi bakan prematüre anne gözlerine aşığım...
- Yoğun bakımın içine girip bebeği koynuna aldığı anda çocukken duyduğumuz bayram sevincine dönüşen prematüre anne sevincine aşığım...
- Ağızdan alımı kesilince bizden “merak etmeyin kötü bir şey yok” cümlesini duymak isteyen ve bu haberle dünyalar onun olan prematüre anne bakışına aşığım...
- Küvözün içine eğilip içli içli bakarken bakışlarıyla ona küvöz içinde zırlı ören içinden bildiği tüm duaları okuyan tüm pozitif düşünceleri ışıklandıran prematüre anne enerjisine hayranım...
- Küvözün içine titreyerek soktuğu elleriyle bebeğini okşamasına, okşadıkça ondan sözle olmayan özür dilemesine, dünyaları anlatmasına ve bir bakışına dünyaları vereceğini hissettiren sevmelerine aşığım...
- Ondan bir tetkik yapılacağını duyunca evde telefonun başında neredeyse telefonla bütünleşen arasam mı aramasam mı diyen, sonucu çıkana kadar dokuz tane prematüre daha doğuran prematüre anne telaşına aşığım...
- Emzirme umuduyla her gün emzirirsem mememi rahat çıkarayım diyerek giyinen emziremeye bile koynuna alınca bebeğine evde depoladığı tüm ısıyı sevgiyi veren prematüre annelerine aşığım...
- Yolda sigara içen biriyle karşılaşır es kaza elini sıktı ise elini 10 kez yıkayan, hele sarıldıysa kıyafetini değiştirmek için eve bi koşu gidip üzerini değiştiren prematüre anne hassasiyetine aşığım...
- Sütünü sağarken o süte hayatta bebeğine verebileceği ne varsa katan prematüre anne sihri hayranım...
- Daha sayamadığım ve de açıklayamadıkları için bilmediğim, içlerinden geçen onlarca uçuk bebeğini koruma fikrini üreten prematüre anne beynine hayranım...
- Ve bu çılgın dönemde prematüre anneleri hâlâ ilk günkü gibi seven prematüre babalara hayranım...
- Ve ancak görülünce hissedilen, hissedilince görülen daha bir çok şeye hayranım prematüre annelerinde ve babalarında...

Anne babalarına bu kadar hayran olduğum prematüre bebeğe ne kadar hayran olduğumu varın bir düşünün bakalım...düşünemediniz değil mi?...

- O minicik bedenlerindeki güce, azıcık karnı şişse telefonu çaldıran annesine ya da babasına haberi nasıl uçurduğunu hiç bilemeyeceğim prematüre telepati gücüne hayranım...
- Büyüdükçe kendisinden katça büyük anne memesine aranarak sahip olma ve emme kahramanlığına hayranım...
- Karnını muayene ederken huzursuzluğu varsa minicik ve güzel yüzünü buruşturarak ve incecik sesiyle beni ufaktan azarlayan prematüre nezaketine hayranım...
- Onu küvöz içinde çevirirken, ya da bir girişim için çevirirken, elimin üstünde buluttan hafif olmasına ama yapılan işlem sırasındaki ağır duruşuna, minik ama kendinden ağır sesiyle arada ayar verişine hayranım...
- Doğumhanede, o minicik siyah gözlerini azıcık açıp tekrar kapattıklarında bana o anlık bakışlarıyla verdikleri binlerce mesaja hayranım...
- Kötüleştiklerinde hiç sevmediğim ama onlardan aldığım hissi verilen tedavilere verebiliyorlarsa, misliyle verdikleri cevaplarına hayranım...
- Hareketlerini azıcık azaltarak sesini keserek verdikleri acil durum sinyaline, acil durum geçince bağırarak yaptıkları azarla devam etmelerine hayranım...
- Annelerinin koynunda bekletip getirdikleri oyuncaklara, anne sesine verdikleri inanılmaz tepkilere hayranım...
- Yan tarafta kötü bir abi ya da ablası varsa (kiloca abla abi yoksa doğum gününe göre prematüremiz hep yoğun bakımın abisi ablası :)) usulca bekleyişine hayranım...
- Ama kendisine bakılma sırası geldiğinde de gecikmeye tahammül edemeyen kızarsam bak duruşuna hayranım...
- Hele de poliklinik kontrolüne geldiklerinde evdeki tüm olayları bana özetleyen o mânidar ve mutlu bakışlarına hayranım...
- Mor rengi çok severim, bana mor giydirmelerine hayranım...

Ve burada anlatamadığım bir çok şeye...

Kısaca ben prematüreye aşığım...

EN DEĞERLİ DOSTUNUZ: SPOR

Bana, “yalnız kaldığında, üzüldüğünde ya da sevdiğinde ne yaparsın?” diye bir soru sorulduğu zaman cevabım genellikle “spor yaparım” şeklinde olur. Somut dünyanın karmaşasından mümkün olduğunca uzaklaşıp, spor salonunda kendimi resmen ağırlıklara adayıp, enerjimi tüketinceye kadar ağırlık çalışırım ve sonrasında gelen tatlı yorgunluk da benim için bir terapi niteliğindedir. Bölümümüzün ders yoğunluğu sebebiyle günlük hayatımızda çok fazla strese maruz kalıyoruz. Ders çalışmamız, sınavları geçmemiz ya da sözlülerden yüksek almamız gerekiyor. Bunları yaparken de mental ve fiziksel sağlığımızı korumamız bir hayli önemlidir. Yani kendimizi kesinlikle ihmal etmemeliyiz. Biz, stres seviyemizi ne kadar düşük tutabilirsek bu bizim derslerdeki ya da genel hayatımızdaki başarılarımızı o kadar etkileyecektir. Bazen gireceğimiz bir sınav dolayısıyla ya da ders çalışırken verimin az olması konusunda arkadaşlarımızın çok stres olduklarını görürüm. Ben de direkt olarak çıkıp 1 saat tempolu yürüyüş yapmalarını öneririm. Bunu yaptıkları zaman gerçekten farkı görürler ve bana teşekkür ederler. Bu geri dönüşleri onlardan duymak da beni mutlu eder. Bazen de bazı arkadaşlarım, spor için ayıracak zamanlarının olmadıklarını söylerler. Ben de kimsenin zamanının olmadığını ve zaman yaratmaları gerektiğini söylerim. Aslında baktığımızda ben de dahil hiç kimsenin

spora ayıracak vakti yoktur. Yani elbet bir sebep bulabiliriz. Kendimden örnek verirsem ben genel olarak okulda öğle aramızda spor yapmayı tercih ediyorum. Maksimum 35-40 dakikada mümkün olduğunca en verimli şekilde çalışıp üstümü değiştirip oradan çıkarım ve hala zamanım varsa o zamanı da yemek yemekle değerlendiririm. Bana da sürekli neden öğle arasında spor yaptığım sorulur. Ben de başka zamanımın olmadığını ve ancak bu saatin benim için uygun olduğunu söylerim. Çünkü evim okula baya uzak ve okuldan çıktığımda yolda çok fazla zaman geçiyor. Sonuç olarak biz istedikten sonra zaman yaratmak da problem olmayacaktır. Spor yapmanın diğer bir güzel tarafı ise iştahımızı artırmasıdır. Benim en sevdiğim öğünüm spor sonrası yediğim ilk öğünümdür. Çünkü kan şekeri düşük ve iştahım çok açık olur. Vücut geliştirmeyle ilgilendiğim için protein miktarlarımı da hesaplayarak tüketirim. Her türlü fiziksel aktivite iştahı artırır. Fakat vücut geliştirmede bu durum biraz daha farklıdır. Buradaki amaç kasları büyütmek olduğu için normal bir insana göre çok daha fazla protein alınması gerekmektedir. Yani kişinin gün içerisinde kilogramı başına 2, 2.5 ve bazen 3 gram kadar protein alması gerekebilir. Antrenman esnasında kasların üzerinde oluşan mikro düzeydeki yırtıkların onarılması için protein şarttır. Bu da kasları büyüten fizyolojik sürecin kendisidir. Proteinin yanında diğer makro ve mikro gıdalar da çok önemlidir. Onları da günlük yemek yeme rutinimize dahil etmemiz gerekir. Vücut geliştirme bu yönüyle biraz komplike bir spor dalıdır. Ben de uzun zamandır hem antrenman konusunda hem de beslenme konusunda araştırma yapıyorum. Yaptığım sporu da bilim ile harmanlamak yaptığım için işten aldığım verimi ve zevki çok artırıyor. Benim de herkese tavsiyem hangi spor yapılırsa yapılsın neden o aktivitenin yapıldığını ve o aktivitenin bireye neler kazandırdığını sürekli araştırılmalı ve okunmalıdır. Bu sayede neyi, niçin yaptığımızı anlamış oluruz ve yaptığımız spordan daha fazla zevk alırız. Unutulmamalıdır ki herhangi bir fiziksel faaliyeti hayatınıza entegre etmeniz, kendinizi ne kadar çok sevdiğinizi ve kendinize nasıl baktığının bir yansımasıdır. Sporla tanıştığınız zaman ve ona zaman harcadığınız zaman, o sizin en yakın dostunuz olur. Size disiplini öğretir, size sağlık verir, başarı verir, özgüven verir ve iyi hissetmenizi sağlar. Yani spor bize çok fazla şey verir. Bizim de bu durumda 24 saatimizin 30 dakikasını ya da en fazla 1 saatini ona vermemiz çok doğru bir hamle olacaktır. Bu hayatta en değerli kişi sizsiniz. Kendinize bu yoğun koşturmaca içerisinde gerekli değeri verirsiniz, hayatınız sizin için çok daha anlamlı hale gelecektir.



BİTKİSEL HAYAT

Yakın ilişkide olduğumuz bitkilerin o kadar da yakın olmadığımız bazı özellikleri olabilir. Bazı bitkiler var ki diğerlerinden kendilerini ayırmayı başarıyor.

Yeni Zelanda'da bulunan Kauri ağacı oldukça büyük olan gövdesiyle dikkat çekiyor. Bazılarının yaşı 1200 seneyi bulabiliyor. Kalın, düz gövdeleri gemi direkleri için uygun olduğundan, ne yazık ki, bu ağaçlar kesilebiliyor. Waipoua Ormanı ise bu ağaçları görmek için en iyi yerlerden biri. ▶



◀ Hemlock (Baldıran otu) (*Conium maculatum*), zehriyle ünlenmiş bir bitkidir. Özellikle tohumları ve kökleri zehirlidir. Antik Yunan döneminde mahkumları (Sokrates dahil) zehirlemek için kullanılmıştır.

Monotropa uniflora (Ghost Plant), klorofile sahip olmadığı için kendini gösteriyor. Mantarlarla olan simbiyotik yaşamı sayesinde fotosentez yapmadan hayatta kalabiliyor. ▶



◀ Areca cevizi (Betel cevizi), içerdiği arekolin aracılığıyla nikotin benzeri etki gösteriyor. Bu etkisi nedeniyle Güney ve Doğu Asya bölgelerinde, insanlar tarafından çiğneniyor. Bu durum, ağız kanserlerinde artışı beraberinde getiriyor.

Rafflesia, dünyanın en büyük çiçeği olma unvanına sahip (1,5 metreye varabilen çap ile). Parazittik olan bu bitki Güneydoğu Asya ormanlarında bulunuyor. Bu bitki hakkındaki biyolojik bilgilerimiz sınırlı. ▶



◀ Pennantia baylisiana, Guinness Rekorlar Kitabı'na dünyanın en nadir ağacı olarak girmişti (Yalnızca tek ağaç vardı!). 1980'lerde bilim insanları tarafından yıllar süren çalışmalar sonunda çoğaltılmayı başardı.

KADIN VE BİLİM

Çocukluktan beri işlediğimiz derslerde ve tarih kitaplarında kadın bilimcilerin sayısı, erkek bilimcilere göre hep daha azdır. Bu durum sadece bilim alanında değil, tıp, sanat ve felsefe alanlarında da aynı şekildedir. Peki bu durumun nedenini hiç düşündünüz mü?

Yüzyıllar boyunca atanmış cinsiyet rolleri ile “toplum düzeni” sağlanmaya çalışılmış ve bundan en çok etkilenen ise kadınlar olmuştur. Ev hayatına hapsedilen kadınlar bilim ile tanışma fırsatı bulamamış, bilim dünyasındaki kadınlar ise evlenip çocuk sahibi olduktan sonra kariyerine öncelik verme gibi bir fırsata sahip olamamışlardır.

Tarih boyunca yaptığı çalışmalar hem kendi zamanında hem günümüz dünyasında olması gereken ilgiyi görememiş yüzlerce kadın bulunmaktadır. Bu duruma, 19. Yüzyılda hak eşitliği için çalışmalar yapmış bir kadın yazara ithafen “Matilda Etkisi” denir: kadınlara ait çalışmaların erkeklere ait olanlara kıyasla daha az değerli olduğu görüşüdür. Hastanelerde hala kadın doktorların gayriihtiyari olarak hemşire ya da hasta bakıcı sanılması bu durumun en gündelik örneğidir.

21. yüzyıla kadar, bir kadının bilim alanında çalışabilmesi için zengin bir aileden gelmesi veya kocasının/erkek meslektaşlarının gölgesinde çalışması gerekiyordu. Halkın içinde doğan bir kadının en büyük başarısının erken yaşta evlenip bir aile kurmak olduğu düşünülen bir toplumda kadınlar, zengin ve eğitilmiş bir aileden gelse bile sürekli olarak içinde bulunduğu toplumla, çevresiyle ve hatta çoğu zaman ailesiyle mücadele vermek zorunda kalmıştır. Bu süreçte kadınlar erkek meslektaşları tarafından mobbinge maruz kalmış, eşit fırsatlara sahip olamamış, bunlara rağmen mesleklerini icra edebilseler bile tarih kitaplarında yer alamamışlardır.

Biraz geçmişe gidersek, batı felsefesinin temellerinin atıldığı, ilkel demokrasi sisteminin başladığı topraklarda, ergenlik çağındaki oğlan ve kız çocukları için ayrı ayrı okullar mevcuttu. Oğlan çocukları bu konuda daha şanslıydılar; kendi ilgi alanlarına göre askeri disiplin, silah, savaş taktikleri gibi konularda ya da felsefe, bilim, yazı, kanun gibi eğitimlerin alındığı okullarda okuma şansları vardı. Ancak kız çocuklarının eğitimleri evlilik, eş, bebek bakımı gibi konular üzerinedir ve okuma yazma öğrenemiyorlardı. Bu durumun farkında olan Şair Sappho (M.Ö. 7.yy) döneminin baskılarına rağmen kendi imkanları ile bir şiir okulu kurmuş ve okuluna sadece kız öğrencileri kabul etmiştir. Şiirin yanı sıra müzik, dans ve okuma yazma da öğretmiştir. Sappho'nun kız okulu bulunduğu şehirde kabul görmüş ama Yunanistan'ın diğer şehirlerinde tepkiye yol açmıştır.

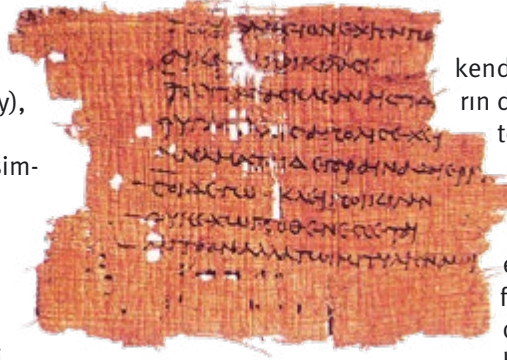
Daha sonraki dönemde aynı topraklarda, tarihin en etkili düşünürlerinden Pisagor (M.Ö 6.yy) ve Platon'un (MÖ 4.yy) kurduğu okullarda kadınlar da felsefe ve bilim eğitimi gö-

rebiliyordu. Ancak bu durum uzun sürmemiş, Aristotelesçi düşüncenin yüzyıllar içerisinde halklar arasında yaygınlaşmasıyla kadının değeri düşmüştür. Orta çağda toplum üzerinde din baskısının artması ile kadınlar sadece bilimden uzaklaşmakla kalmamış, temel insan haklarından da mahrum bırakılmıştır. Günümüzdeki farmakolojik ilaçların hammaddesi olarak kullanılan bitkilerin özleri ile hastalıkları tedavi eden şifacı kadınlar “cadı” olarak damgalanmış, tarafsızlıktan uzak mahkemelerce yargılanıp sürgün edilmiş ve hatta çoğunlukla yakılarak öldürülmüştür.

Tarihin kayıtlara geçen ilk kadın doktoru Agnodice (MÖ 3.yy), kadınların tıp ile ilgilenmesinin yasak olduğu Atina'da dünyaya geldi. Çocuk yaştan itibaren doğumlara tanık olan Agnodice'in tek hayali doktor olmaktı ve bu nedenle saçlarını kestirip erkek kılıfına girerek İskenderiye Tıp Okuluna girdi. Çalıştığı şehirde en çok talep gören doğum doktoru olmasını hazmedemeyen erkek meslektaşları, kendisini kadın hastaları baştan çıkartmakla suçlayarak mahkemeye şikâyet ettiler. Ölüm cezasına çarptırılan Agnodice, eteğini kaldırarak erkek değil kadın olduğunu kanıtlayarak suçlamalardan kurtuldu ancak bu sefer de kadın olarak doktorluk yaptığı için tekrar ölüm cezasına çarptırıldı. Bunun üzerine başta bu cezayı veren yargıçların eşleri olmak üzere şehirdeki tüm kadınlar ayaklandı ve yasalar kadınların sadece kadınlara bakmak koşulu ile doktorluk yapmasına izin verecek şekilde değiştirildi.

Bu yasa nedeniyle kadınlar sadece kadın hastalıkları konusunda çalışmalar yapabiliyordu. Aynı dönemde yaşamış tarihin ilk kadın araştırmacı tıp yazarı Metrodora da, yine jinekoloji alanında çalışmalar yapmış ve halkı bilgilendirmek amacıyla metinler yazmıştır. Hayatı hakkında çok az şey bildiğimiz yazarın MÖ 200-400 yılları arasında doğduğu düşünülmektedir. Tarihteki diğer kadın meslektaşlarından ayıran büyük avantajı görece cinsiyet eşitliğinin olduğu Eski Mısır'da doğup eğitim almasıdır. “Kadın Hastalıkları ve Tedavileri Hakkında” adlı çalışması alfabetik olarak sıralanmış 63 bölümden oluşur ve sadece tıbbi konulara değinmez, aynı zamanda genel halk sağlığı hakkında çeşitli tavsiyelerde bulunur. Bunun yanısıra cerrahi alanda da kendini geliştirmiştir. Tıp bilimine olan katkıları arasında muayenelerde spekulum kullanılması, bir doğum kontrol yöntemi olarak tampon kullanılması ve vajinal enfeksiyonların tedavisi yer almaktadır. Kızlık zarının yeniden dikilmesi üzerine çalışmalar yaparak bekaretini kaybetmiş kızların toplum tarafından lekelenmesini önlemiştir. Kansere vakalarına tıbbi operasyonla müdahale edilmesi gerektiğini düşünen ilk uzmanlar arasında yer almaktadır.

Kopernik'ten 11, Galileo Galileri'den 12 yüzyıl önce yaşamış Hypatia (MS 4.yy), Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünü söylemiş ve yaptığı çalışmalarla gök cisimlerinin sınıflandırılmasında, hidrometrenin bulunmasında, sıvıların yoğunluk derecesinin belirlenmesinde ve daha birçok bilim alanında etkili olmuştur. Halk tarafından "dinsiz" ve "şeytan" olarak adlandırılan filozof, matematikçi ve astronom Hypatia, taşlanarak öldürülmüştür.



Aydınlanma çağının başlamasıyla birlikte kadınlar bilimsel çalışmalarda daha fazla yer edinebilmiş, fakat hiçbir zaman eşit fırsatlara sahip olamamıştır. Bilim için ölen kadın olarak tanınan, bilim alanında doktora unvanı alan ilk kadın Marie Curie (1867-1934), yaptığı çalışmalarla iki farklı alanda Nobel ödülü almış ancak yine de eşinin çalışmaları ile kendini tanıtmakla suçlanmıştır. Nobel ödülü aldıktan sonra bile Fransız Bilim Akademisine kabul edilmemiştir. İkinci Nobel ödülünü aldıktan sonra da, gazete haberlerinde yaptığı çalışmalardan ziyade özel hayatı hakkında aslı belli olmayan yazılar ile gündeme gelerek kariyerine gölge düşürülmüştür.

1950'li yıllarda aynı anda birden fazla bilim insanı DNA yapısını çözümlenmeye çalışmış ve bu durum bilim insanları arasında adeta bir yarışa dönüşmüştür. X ışınları üzerinde uzmanlık yapan Rosalind Franklin (1920-1958) de DNA'nın yapısını araştırmakla görevlendirilmiştir. Yaptığı çalışmalar sırasında DNA'nın moleküler yapısını yeni bir deneysel teknikle görüntüleyerek o zamana kadar hiç görülmemiş netlikte bir fotoğraf elde eden Franklin'in bu çalışmasını, çalışma arkadaşı Maurice Wilkins, kendisinden habersiz olarak James Watson'a göstermiştir. Bundan kısa süre sonra ise, isimlerini tıp eğitimimizin ilk yıllarındaki derslerde sıklıkla duyarak aşına olduğumuz Watson ve Crick ikilisi DNA yapısını çözümlenmişlerdir. Franklin bu fotoğrafını henüz bilim dünyasına açıklamamış olduğu için, Watson ve Crick Nobel ödülü kazandıkları makalelerine Franklin'in ismini dahil etmemişlerdir. Yaptığı çalışmalar nedeniyle sıklıkla X ışınlarına maruz kalan Rosalind Franklin 38 yaşında kansere yenik düşmüştür.

Türkiye Cumhuriyetin ilk kadın doktoru Safiye Ali (1894-1952), şimdiki ismiyle İstanbul Üniversitesi olan Darülfünun'un tıp fakültesine kız öğrenci kabul etmemesi nedeniyle 1. Dünya savaşı yıllarında kötüleşen ekonomik duruma rağmen Almanya'ya giderek tıp fakültesi eğitimine başlamıştır. Açlık ve sefalet içerisinde okurken günlüğünde şu satırlar yazar:

"Çöpten çıkarıp geceleri yediğim ekmek hiç ağrıma gitmiyor, ülkemde tıp fakültesi varken buralarda olmam daha çok ağrıma gidiyor. Ne olursa olsun ülkeme doktor olarak döneceğim."

Gerçekten söylediği gibi kadın hastalıkları ve doğum doktoru olarak ülkesine dönmüş ancak açtığı muayenehanede büyük bir hayal kırıklığı yaşamıştır. Zengin kadınların



kendisine itimat etmemesi ve fakir hastaların da kadın doktor olduğu için normal doktor ücretinin yarısını ödemek istemesi üzerine, uzun bir süre hastalıkların yanısıra önyargılarla da mücadele etmiş ancak her zaman "eşit iş için eşit ücret" ilkesine bağlı kalmıştır. Safiye Ali, cumhuriyetin ilk kadın doktoru olmasının ardından, Amerikan Koleji bünyesinde açılan ilk kız tıp okulunda

jinekoloji ve obstetrik dersleri vererek, Türkiye'de tıp eğitimi veren ilk kadın akademisyen ünvanının da sahibi olmuştur. Katıldığı kongrelerde kendisine ülkesindeki tek kadın doktor olduğu söylenildiğinde bu söze karşı çıkarak "Ben burada halihazırdaki kadın doktorları değil, yakın bir vadede yetişecek olan kadın doktorları temsil ediyorum" demiştir.

Tarihin derinlikleri haksızlığa uğrayan, sadece cinsiyeti nedeniyle gereken değeri görmeyen, çalışmaları çalınan, çalışmalarını çalmakla suçlanan kadın bilimcilerle doludur. Bu tür olayların sadece tarih sayfalarında kaldığını düşünmek gerçeklikten uzak, iyimser bir varsayım olur. Günümüz dünyasında kadınlar bilim alanında eşit fırsatlara sahip olsa da, bağımsız olarak varolabilmesi ve olması gereken değeri görmesi ancak toplumun genelinin eğitim düzeyinin artması ile gerçekleşir. Hayatını kanser çalışmalarına adanmış ve milyonlarca hayatı kurtaran aşığı üreten şirketin kurucusu Özlem Türeci'yi sadece bir erkeğin eşi olarak anmak, bunca yıldır değişen ve gelişen düzene rağmen, cinsiyet eşitliğinde bir arpa boyu yol kat edemediğimizizin göstergesidir.

Medeniyetler bilim ile ilerler, bilim ise genç ve donanımlı zihinlerin ortak çalışmaları ile gelişir. Fakat insanlık tarihi, insanın doğası gereği kendini üstün gören ve hırslarına yenik düşen insanlarla doludur. Bunun bir sonucu olarak ataerkil toplum düzeninde, erkeklerin kadınları kendilerine rakip olarak görmek istememeleri ve cinsiyet rolü atamaları ile kendi konforlarını ön planda tutmak istemeleri, kadının bilimle ilgilenmesini geciktirmiştir ama engelleyememiştir. Bilim, yapılan çalışmaların üzerine koyarak, progresif olarak ilerlediği için, her ne kadar kadın bilimciler erkek meslektaşlarına göre daha az ünlü kişiler olsa da, daha az önemli olduklarını göstermez. İsimleri okul kitaplarında geçmese de, günümüz teknoloji ve sağlık sektörünün bu kadar gelişmiş olmasında kadınların da erkekler kadar önemli bir payı vardır.

Bu yazıda bahsettiğim bilimci, doktor, şair, filozof kadınlar ve daha niceleri... Hepsi içinde yaşadığı topluma karşı mücadele verip bilimin ışığında yürümekten vazgeçmediler. Bu nedenle hikayeleri yazılmalı, okunmalı, paylaşılmalı ve bizim gibi genç bilim insanlarına ilham vermelidir.

"İnsan ırkının yarısını, yani kadınları özgür bırakmalıyız, böylece diğer yarısını kurtarmaya yardım edebilsinler." Emmeline Pankhurst

ÖĞRENMEYİ ÖĞRENMEK

Tekrar etmek önemli mi? Bilimsel kanıtlanışı

Tıp öğrencileri olarak, tüm lisans programları öğrencileri arasında en fazla bilgiyi hafızasında bulundurmak zorunda olan öğrenci gruplarından birini oluşturuyoruz. Bir kısmımız, fakülte hayatımızdan önce, bilinçli veya bilinçsiz, farklı yöntemleri kullanarak öğrenmeyi öğrendi ve belki de hala bu metodları kullanarak öğrencilik hayatımızı sürdürüyor. Öte yandan bazılarımız için, daha tanıdık gelen bir süreç yaşanmış olabilir: 1. Sınıftaki ilk komiteyle, düz duvara çarpmak.

Tıp fakültesinde başarılı olmak için vücudun işleyişi ve hastalıkların arkasındaki kompleks bilimsel mantığı anlamak yetmez, aynı zamanda belki bir çok insan için öğrenmesi bir ömür sürecek tıbbi bilgiyi öğrenmeyi ve ezberlemeyi fakülte hayatınıza sığdırmamız gerekir. Bunların bir kısmını, bilgilerinizi hastalar için kullanmaya entegre olmaya ve klinik becerilerinizi geliştirmeye çalışırken yapmanız gerekmesi ise tüm durumu daha da zorlaştırır. İşte bu noktada, öğrenmeyi öğrenmek, bir tıp öğrencisinin kendi için yapabileceği en yararlı eğitim olabilir. Bazı yükleri kaldırmak için daha çok kuvvet uygulamak yerine, aynı işi yapmanızı sağlayacak daha efektif bir yol bulmak sizi birçok gereksiz zahmetten kurtaracaktır. Aynı şekilde efektif çalışan bir tıp öğrencisi olmak, kendinizi birçok alanda daha iyiye itmeniz için gereken zamanı yaratacaktır. Aynı zamanda efektif çalışıyor olduğunuzu hissetmek, (çoğumuzun başına gelen şekliyle) aynı sayfayı tekrar tekrar okuyup düşük hatırlama oranlarıyla bir sonraki tekrarda bu sefer hepsinin kafanıza gireceğini ümit ederek çalışmaktan çok daha motive edicidir. Efektif çalışmayı öğrendikçe birçok başka olumlu yönünü de keşfedeceksiniz.

Tüm bunlar Bahrick ailesinin de aklını kurcalamış olacak ki 1993 yılında yayınlanan “Yabancı Dil Kelime Haznesinin Korunumu Ve Aralık Etkisi”¹ adlı yüzlerce atıf alan ödüllü makalelerinde bu konunun derinine inmişler. Baş yazarının Harry P. Bahrick olduğu çalışmada ezberlenen bilgilerin uzun sürelerde hafızada tutulmasını optimize etmenin yolu aranmış. Deneye katılmış kişilerin, ezberledikleri yabancı dil kelimeleri olabilecek en uzun süre ve en fazla sayıda kelimeyle muhafaza etmeleri için ideal tekrar şeması belirlenmiş.

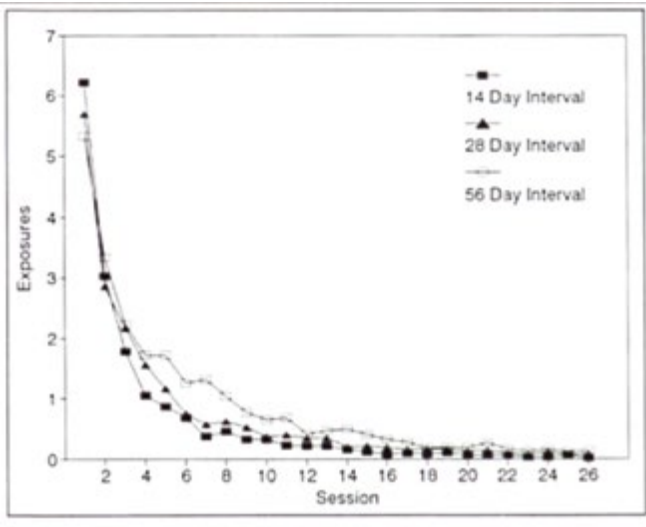
9 yıl süren çalışmada, 4 denek seçilmiş. Kişiler kendilerine yabancı bir dilde, benzer zorluklarda 50 kelimeyi öğrenmek için hafıza kartlarını kullanmış. İlk oturumda, tıpkı bizim belli hastalıklarla ilişkili genleri ezberlemeye çalışırken yaptığımız gibi, bu kelimeleri öğrenene kadar tekrar tekrar başarısız olmuşlar; ancak tüm kelimeleri ezberleyene ve anlamlarıyla ilişkilendirene kadar tekrar denemeye devam etmişler. Tüm kartlarda başarılı olduklarında ilk oturum tamamlanmış sayılmış.

Hepimiz bazı dersleri çalışırken, yabancı bir dil öğreniyor gibi hissetmişizdir: Anatomide isimler, biyokimyada moleküller, hangi kanserde hangi gen mutasyonu...

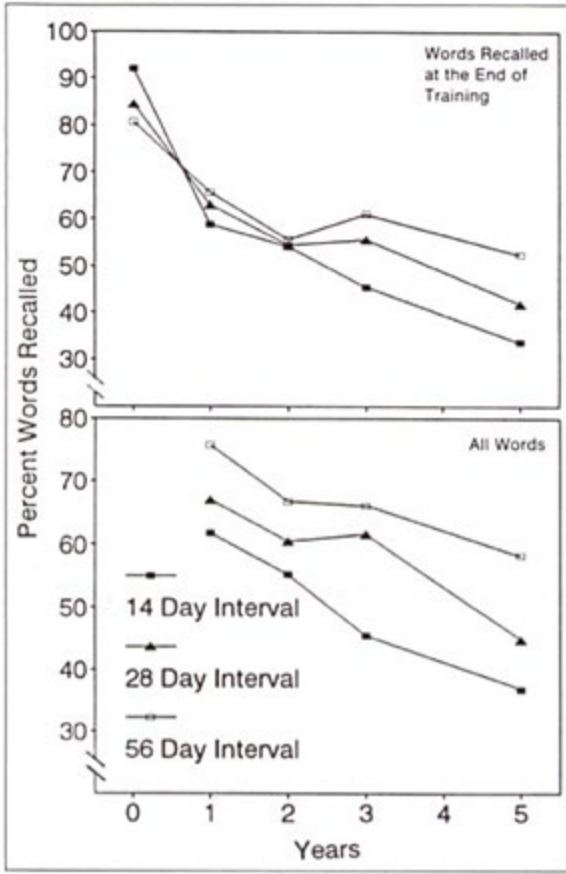
Makalenin odağı olan süreç ise bundan sonra başlıyor. Bahrick’lerin 9 yıl süren çalışmasının öğrenme fazı diyebileceğimiz ilk kısmında, kişilerden öğrendikleri kelimeleri 4 seneye yakın bir süre tekrar etmeleri ve çalışmalarını beklenmiş. Bir kişi hiç tekrar yapılmayacak şekilde kontrol denegi belirlenmiş. Diğer kişilere ise yapacakları tekrar etme ve çalışma oturumlarını kaç günde bir yapacaklarını belirten aralıklar verilmiş. İlk denek bilgileri ezberlediği ilk oturumdan sonraki ilk tekrar etme ve çalışma oturumunu 14 gün sonra yapmış. Bu aralığı sabit tutarak 4 seneye yakın bir süre oturumlarını tekrarlamış. İkinci denekte ise bu aralık 28 gün, üçüncü denekte 56 gün belirlenmiş. Her bir denek kendileri için belirlenen aralıklarda, 50 kelimenin flaş kartlarının anlamlarını hatırlamaya çalışmış, unuttuklarına tekrar çalışmış.

Çalışmanın 5 yıl boyunca ölçülen, hatırlama fazı diyebileceğimiz ikinci kısmında ise kişiler son çalışmalarından 1, 2, 3 ve 5 sene sonra kelimelerin yüzde kaçını hatırladıklarını ölçecek bir teste alınmış. Bu süreçte kişilerin tekrar etme ve çalışma oturumlarını yapmayı kestiğini hatırlatırım.

Sonuç şöyle: Kısa aralıklarla tekrar etme, bilgiyi ezberlemeyi kolaylaştırıyor; ancak ilginç bir şekilde uzun aralıklarla tekrar edilerek ezberlenen bilgi daha zor unutuluyor. Şekil 1’deki grafikte kişilerin öğrenme fazında kartları ortalama tekrar etme sayıları gösterilmiş. Görüldüğü gibi 14 günlük aralıklarla tekrar yapan kişi, daha az tekrarla çalışmalarını



Şekil 1. Öğrenme fazındaki tekrar sayıları



Şekil 2. Hatırlama fazında muhafaza yüzdeleri

tamamlamış. Aynı doğrultuda, 56 günlük tekrarlarla ilerleyen kişi ise uzun bir süre boyunca öbür deneklerden daha sık kelimeleri unutmuş ve tekrar etmek zorunda kalmış.

Bence asıl ilginç kısım hatırlama fazında elde edilen sonuçlar: Şekil 2'deki grafiklerde görüldüğü şekilde kişilerin çalışma ve tekrar oturumlarını kestikten sonraki 1, 2, 3 ve 5. yıllarında kelimeleri hatırlama yüzdeleri gösteriliyor. Fark edebileceğiniz gibi 56 günlük aralıklarla tekrar eden denek, aynı zamanda kelimeleri en yüksek yüzdelerde hafızasında barındıran denek olmuş. Aynı zamanda ilerleyen zamanla birlikte bu durum değişmemiş, tüm deneklerde hatırlama yüzdeleri düşse de en çok yüzdeyle hatırlayan denek yine aynı kişi olmuş.

Buradan çıkaracağımız ders şu oluyor: Sık tekrar bir bilgiyi aylar bazında öğrenmek ve hatırlamak için yararlı. Komiteler, dönem sınavları ve vizeler için önemli bilgileri 2 haftada bir tekrar etmek sınava yakın yapılan yoğun çalışmayı kolaylaştıracak ve bilgilere genel hakimiyetinizi arttıracaktır; ancak bizim gibi öğrendiği bilgileri tüm hayatı boyunca muhafaza etmesi ve aynı zamanda uzun fakülte hayatının sonunda gireceği bir sınav için hatırlaması gereken kişilerin 2 aya yakın bir sürede önemli bilgileri hatırlayacağı bir çalışma programı oluşturması kendine yapabileceği en büyük iyilik olabilir.

Söz Geçen Çalışma

1- Bahrick, H. P., Bahrick, L. E., Bahrick, A. S., Bahrick, P. E. (1993). Maintenance of foreign language vocabulary and the spacing effect. Psychological Science, 4(5), 316–321. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1993.tb00571>.

HANGİ HOCASINIZ?

1. Önünüze çıkan problemler karşısında kendinizi nasıl bir insan olarak tanımlarsınız?

- A) Efektif C) İş bitirici E) Tedbirli
B) Çözüm odaklı D) Soğukkanlı

2. "Dünyanın en insanı olmak isterdim. boşluk yerine size uygun olan kelimeyi seçiniz.

- A) Mutlu C) Güçlü E) Huzurlu
B) Başarılı D) Zeki

3. Sizi anlatan rengi seçiniz.

- A) Mavi C) Hâkî E) Yeşil
B) Kırmızı D) Lacivert

4. Aşağıdaki bilim insanlarından hangisi sizin için ilham kaynağıdır?

- A) Şükriye Ayter D) Erkan Kaptanoğlu
B) Albert Einstein
C) Aziz Sançar E) Elizabeth Blackburn

5. Aşağıdaki dizilerden hangisi favorinizdir?

- A) 7 numara D) Dune
B) The Knick
C) The Walking Dead E) Seinfeld

6. Kendinizi bir hediyeyle ödüllendireceksiniz diyelim. Bu hediye ne olurdu?

- A) Alışveriş Merkezinden alınan yeni kıyafetler D) Hediye yerine yatırım yaparım
B) Dışarı çıkıp eğlenirim
C) İnternette yeni şeyler E) Kitap alırım

7. Hayatınızın geri kalanını hangi şehirde geçirmek isterdiniz?

- A) Rio de Janeiro C) New York E) Roma
B) Hawaii D) Tokyo

8. Bir daha dünyaya gelseniz mesleğiniz ne olurdu?

- A) Influencer C) Siyasetçi
B) Doktor D) Pilot E) Psikolog

ANI

Bir perşembe günü öğleden sonraydı. Hastaların pansumanlarını değiştirdikten sonra çay içmek için dinlenme odasına geçtim. Kapıdan girerken gözüm saate ilişti. Tam olarak 14:00'ı gösteriyordu. Çayımı alıp oturdum. Baştabip İsmail Cengiz salona geldi ve "İki sikorsky helikopter ile yaralılar geliyormuş. Otuz dakikaya buraya gelecekler." dedi. Biraz önce alıp bir yudum içtiğim çayımı sehpa bırakıp hızla yerimden kalktım. "İki ambulansa hazır olsun." dedim. Kapıdaki görevli çavuş "Emredersiniz." deyip koşarak gitti. Ben de onun peşinden dışarı çıktım. Ambulans şoförleri araçlarını çalıştırıp seyyar hastanenin giriş kapısına geldiler. Öndeki ambulansa binip "Helikopter pistine gidelim." dedim. Seyyar hastanenin önündeki stabilize yoldan sola doğru yöneldik. Zaten helikopter pisti 300 metre ilerde sağdaydı. Pistin girişinde araçtan indim. Sıhhiye Mehmetçikler hasta taşıma sedyelerini hazırladılar. Helikopterden telsiz ile geçilen haberde 10 yaralı olduğu bildirildi. Hemen ambulans haline getirdiğimiz personel taşıma aracını da çağırdık. O araç birazdan gelip diğer ambulansların yanına park etti. Sıhhiye Mehmetçikler hızla sedyelerini açtılar. Yaklaşık 20 dakikalık beklemeden sonra iki sikorsky helikopter piste indi. Ben ve sıhhiye Mehmetçikler yerimizden ok gibi fırlayıp birinci helikoptere yöneldik. Yaralıların bazıları sedyelere konmuştu. Hemen hepsinin yarası göğsündeydi. Yaralıların birine nazal oksijen takılmıştı ve göğsünün her iki tarafında da pansuman vardı. Hızla gözümün ucuyla yaralıları saydım. Sayıları dokuzdu. "Onuncu yaralı nerede?" dedim. Yaralı arkadaşının sedyesine yardımcı olan bir sıhhiye çavuş "Komutanım, o benim.



Kurşun kolumu sıyırdı, ben iyiyim." dedi. İlk dört yaralı sedyelerle öndeki ambulansa, ikinci üçlü grubu ikinci ambulans ve son üçlü grubu personel nakil aracına yerleştirmelerini söyledim. Öndeki ambulans binip hastaneye doğru yönelirken olayı yerinde görmek isteyen komutanın helikopterden inip yanıma doğru hızlı adımlarla geldiğini farkettilim. Rütbem ile hitap etmek yerine "Karaoğlan, durum nedir?" dedi. Selam verip hızlıca durumu izah ettim. Onları ameliyat edeceğimi söyledim. "Haydi, siz önden gidin." dedi. Pistten ayrıldık ve hastalarımızı alıp hastaneye geldik. Acil müdahale yeri olarak kullandığımız binanın en büyük salonunda, müdahalelerde gecikmeyelim diye sekiz olan muayene masası sayısının bir hafta önce 10'a çıkarılması gerektiğini söylemişim. Yetkililer de hemen uygulamışlardı. İyi ki demişim diye aklımdan geçirdim. Hastane de herkes sessiz ve hızlı bir şekilde görevini yapıyordu. Doktorlar ve hemşireler damar yolu açıp serum takıyorlardı. Sonrasında personelin gayreti ile hastalara akciğer ve batin grafleri çekiliyordu. Dışarıda onlarca Mehmetçik, arkadaşlarına kan verebilmek için sırada bekliyorlardı. Çekilen grafleri tekli negatoskopta sırayla inceliyordum. Biri hariç hepsinin göğsünde kurşun yarası vardı. Bütün göğsünde kurşun yarası olanların hepsinde hemopnömotoraks vardı. Fakat Burnunda oksijen takılı olan hastada, bilateral ateşli silah yaralanması sonucu bilateral hemopnömotoraks vardı ve nefes almakta çok zorlanıyordu. Bu göreve gelmeden önce iyi ki hazırlık yapmıştım. Kendi kliniğimden zimmet karşılığı teslim aldığım iki adet dren takma setini yanımda getirmiştim. İki tarafıda yaralı olan hastaya, önce sağ sonra sol hemitorakstan tüp torakostomi uyguladım. Birlikte çalıştığım genel cerrahi uzmanı bana yardım ediyor, dren sütürlerini atıp pansumanı kapatıyordu. Sıra ile tüm yaralıların göğüs tüpleri takılıp tespit edildi. Elimizde sadece iki set olduğu için kullanılan seti Cidex (antimikrobiyal ve dezenfektan amacıyla kullanılan çözelti) solüsyonuna atıyor hızlıca steril ediyor, o esnada bende steril eldivenlerimi değiştiriyordum. İşlem öncesi tüm yaralılara 2 gr. Cefazol tek seferde uygulandı. Yaklaşık 60 dakika sürede tüm yaralıları müdahale edildi. Bütün yaralılar kurtuldu herkesin yüzü gülüyordu.

“

...komutanın helikopterden inip yanıma doğru hızlı adımlarla geldiğini farkettilim. Rütbem ile hitap etmek yerine "Karaoğlan, durum nedir?" dedi. Selam verip hızlıca durumu izah ettim. Onları ameliyat edeceğimi söyledim. "Haydi, siz önden gidin." dedi. Pistten ayrıldık ve hastalarımızı alıp hastaneye geldik.

BİR ÇOCUKLUK ANISI

Yıl... önemli değil! O zamanlar ben 9 yaşındayım ve son derece yaramazım. Rahmetli babacığımın görevi nedeniyle Lagos Nijerya'dayız. O vakit Nijerya'nın başkenti Lagos'tu.

Yaramazlığımdan bıkan rahmetli anneciğim, salona girmemi kesinlikle yasaklamıştı çünkü orada babacığım resmi konuklarını ağırlardı. Salon çok büyük ve güzeldi. Bahçeye açılan kocaman camlı kapıları ve içerden girilen büyük bir kapısı vardı. O kapı kilitli tutuldu (talanıma karşı korunmaya alınmıştı !!!). O gün nedense anahtarı üzerinde unutulmuştu. Annem de bir randevu için gitmişti. Tabii benim için mükemmel bir fırsat!

Bebeklerimi topladım ve doğruca salona girdim. Usulca da kapıyı kapattım. Tısssss diye bir ses duydum. Kocaman desenli bir halı vardı, bu yüzden onu ilk anda fark edemedim. Sonra dikildi ve işte o zaman kocaman bir kobra yılanını karşımda buldum! Habire tıslıyor ve dilini çıkarıp duruyordu. Donakaldım. Donakalmanın ne olduğunu birinci elden yaşadım. Öğrencilerime nasıl bir duygu ve olgu olduğunu nöroanatomi derslerinde hep anlatırım. Yere çökmüşüm, kalbim kulaklarımda atıyor ve kıpırdıyamıyorum. Kafamdan bin bir düşünce geçiyor, gözlerim faltaşı gibi açık. Birbirimize bakıyoruz. Ne kadar baktık bilmiyorum. Belki bir saniye, belki bir saat. Sonra benim acaip durumumdan bıktı veya tehlike oluşturmadığını anladı, dikilmeyi bıraktı ve zarif hareketlerle kıvrıla kıvrıla bahçeye süzüldü gitti. Kaç saat sonra kendime gelebildim bilmiyorum. Ama bir şeyi tahmin edebiliyorum. Donakalmak büyük bir olasılıkla hayatımı kurtardı. Eğer panik hareketleri yapıp, hayvanı korkutup sinirlendirseydim, bugün hayatta olamayabilirdim. Zarar vermeyene en vahşi hayvan bile dokunmuyor. Bu acayip özellik sanırım ki sadece insana özel. Evin çalışanları onu yakalayıp öldürmüşler. Duyduğumda çok üzülmüştüm. Hayvanlara gelen zarar beni çok üzer.



Bugün, o kocaman kobrayı sevgiyle anıyorum. Seni anılarıma koydum ve yıllaaaar sonra öğrencilerime anlatıyorum.

Sevgiyle kalın.

DOKTORLUK MEZUN OLMADAN BAŞLAR

1998 Aralık ayıydı. İbni Sina acil serviste intörndüm. Akşam saatleriydi. Hipoglisemik atak sonrası sağ elinin metacarpal kemiği kırılan hastamın filmi asistan abime danışmıştım. Ortopedi asistanı olan Dr. Hakan Atalar "Evet Altuğ, ilk atelini yapmanın vakti geldi" dedi. Çok güzel bir atel yaptım, kendimce. İşim bitince asistan abim geldi "Aferin Altuğ, çok güzel olmuş" dedi ve beni işlem odasından çıkarıp "Sandviç atel yapman gerekirdi. Ateli düzelt ama hastanın kuruma güvenini sarsma" dedi. Hasta taburculuğunu bekliyordu, hızlıca bir plan yapmam gerekiyordu. Hastanın yanına gidip yanlış yaptığımı söylesem hastanın kuruma güvenini sarsacaktım. Düşündüm ve hastamıza "Size yaptığım atel geçici atel, biliyorsunuz değil mi? Altı saat sonra kalıcı ateli yapacağım" dedim. Hastamızın cevabı netti, "Biliyorum" dedi, kendinden emin bir şekilde. 03:00 civarına kadar hastamızı acil serviste beklettim, takiben uygun atelle taburcu ettim. Hikâyenin süresi uzamıştı ama hem hastayı tedavi etmişim hem de kuruma güvenini sarsmamıştım.

Aradan 3 ay geçmişti. Artık Dahiliye intörndüm ve Endokrinoloji servisinde çalışıyordum. Prof.Dr. Nuri Kamel önderliğinde, uzmanımız, asistanlarımız ve en arkada ben olmak üzere vizit yapıyorduk. dört kişilik hasta odasına girdiğimizde, ilk yataktaki hocamız heyecanlı bir şekilde "Hocam! Hocam!" diye seslenmeye başlamıştı. Ben henüz vücudumun yarısını kapıdan içeriye sokabilmişim ve doğal olarak bu çağırışı hiç üzerime alınmıyordum. Hasta yataktaki dizlerinin üzerine doğruldu ve heyecanla bana bakmaya başladı. Önümdeki doktorlar kenara çekildi ve üç ay önce eline atel yaptığım hastamla göz göze geldik. Hastamız sağ elini havaya kaldırdı, tüm parmaklarını seri bir şekilde, peşi sıra fleksiyon ve ekstansiyona getirmek suretiyle mükemmel el becerilerini sergiledi ve "Hocam elimi siz iyileştirmiştiniz. Çok güzel oldu hocam!" dedi heyecanla bana bakarak. Prof. Dr. Nuri Kamel hocamızın gözleri mutlulukla parladı. Olayı bir de benden dinlemek istedi. Ben de hocalarımızın değerli vaktini almamak amacıyla, olayı hafif kısaltarak anlattım. Hocamız, yüzünde kocaman bir gülümsemeyle "İşte biz böyle öğrenciler yetiştiririz" dedi.

Bu olay bana çok şey öğretmişti. Kuruma, doktoruna güvenen hastanın çok daha rahat tedavi edilebileceğini öğrendim, hastalarımızla hiç beklemediğimiz anlarda hiç beklemediğimiz yerlerde karşılaşabileceğimizi öğrendim ve hocamızın yüzünde gördüğüm kocaman gülümseme ve parlayan gözler bana bir de şunu gösterdi: tıp fakültesindeki en iyi hocalar öğrencilerini en çok seven hocalardır.

ÖĞRENCİ ANILARI



Normalde acilde intörnlik yapan öğrencilerin tatil yapması yasak. Ben acilde staj yaparken sekreterimiz Berrin Hanım “Bayramda herkese tatil” diye mesaj attı. Biz Berrin Hanımdan, acil öğrencilerine de tatil mi diye teyit ettik, “evet” dedi. İnanmadık ve 4 kere sorduk ve aynı cevabı aldık. Evet.

Ben biletimi aldıktan 1 gün sonra dekan yardımcımız ;acildekilerin nöbeti var, gidemez, dedi. Benim biletim yandı iptal edemedim. Sonra Berrin Hanıma gidip “ 4 kere teyit etmeme rağmen neden gidemedim?” diye sordum.

“Bilmiyorum”

“Peki bu durumda benim nereye şikayet etmem lazım? Meramımı nereye anlatabilirim?”

“Bilmiyorum”

İtiraz edecek mercii arıyoruz ama kime danışacağımızı bilmiyoruz. Bu olayın duyulmasını ve gerekli yerlere iletilmesini temenni ediyorum.

Diseksiyon yapıyorduk benle arkadaşım safra kesesi ve karaciğeri yapacaktık. İlk olarak Selçuk Hoca splenik arteri bulmaya çalıştı daha bağırsaklar çıkarılmamıştı ve arkada kalıyordu biraz uğraştı ve buldu. Biz karaciğeri çıkarttık ve diseksiyonun bitimine yakın ben splenik artere bakacağım diye tutturdum. Büyük uğraşlarım sonucunda elime kahverengi bir sıvı geldi.

“Hacı abi bu ne?”

“Kan kan o devam et sen.”

“Hacı abi bu b*k!”

Evet , uzun uğraşlarım sonucu artık ne yaptıysam feçes dışarı çıkmaya başlamıştı. Selçuk Hoca son kez yanımıza geldi, etrafa yayılan feçesi gördü ve o mükemmel cümleyi söyledi

“Burası necaset olmuş:)”



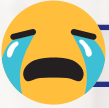
Bir online fizyoloji dersinde kardeşim gelmişti 1.5 yaşındaydı kucağıma oturmuştu, inmiyordu Gülriz hoca da kamerayı açtırmıştı kardeşim de el sallamıştı.

32

Selçuk hocam okursa ona buradan selamımı yolluyorum. Selçuk hoca bir gün bana “Evladım sen tıp fakültesini bitiremezsin. En iyi ihtimalle 3 sene kalırsın” demişti. Hiç kalmadım ve tıp fakültesini bitirmek üzereyim. Bugün bu başarımda Selçuk Hocanın çok etkisi oldu, çok teşekkür ediyorum.



Tıp fakültesinde futbol takımı kurduk ve 1 kupa kazandık. “Centilmenlik Kupası”. Bu okulun bana kattığı en büyük şey buydu.



Yaşamadık

1. sınıftayken sınıfta tartışma çıkmıştı. Kış mevsimiydi. Pencereyi açalım mı açmayalım mı diye herkes birbirine girmişti. Pandemi-den sonra bu anıyla dalga geçer hale geldik.



Minik anım yok hep büyük şeyler hayal kırıklıkları gerginlikler ...

Basri Hocayla ablasyondaydık. Basri hoca neden hastaya pance verdiğimizi sordu. Kalp ritmini çok hızlandırıyorlardık. Ben de bana çok mantıklı gelen bir cevabı vermiştim. Basri Hoca 5 sn durdu ve “ Ne alakası var lan!” dedi. Bunu hiç unutamıyorum



Ben Selçuk Hocaya takip isteği atmıştım. Bana geri dönmemişti. Koridorda daha ilk haftalarda Selçuk Hocayı tuttum ve dedim ki “ Yalnız ben takip etmeyi takip etmiyorum hocam” dedim. 2 dakika sonra beni geri takip etti.



Romatoloji hocasından toplu azar yiyip sonra hepimizin 100 alması olabilir...

Basri Hoca hepimizi aynı anda takipten çıkmıştı. Kabul etmeseydi o zaman...



Selçuk hocamın yanına diseksiyona gitmiştim ilk deneyimimdi, kadavrayla tanışmamıştım. Selçuk hoca alışabilmem için kadavranın üstü kapalıyken dokunmamı tanımamı istedi tam o sırada hacı abi kolunda iki kesilmiş kafayla içeri girip “Hocam bunları nereye koyayım?” diye sordu. Selçuk hoca cevaplamak yerine bana dönüp”İyi gibisin sanki ha alıştın :)” dedi



ŞİİRLER

Farsça, şiir dili olarak bilinir. İranlıların geninde görünmeyen şiir izleri bulunur, bu yüzden hepsi gizli şairdir. Bu şairlerden biri de rahmetli dedem Ali SHARAFİ'dir. Dedemden bize kalan en değerli miras, çocuklarına ve torunlarına yani bizlere yazdığı şiirleridir. Şiirleri sayesinde her zaman kalbimizde, her zaman aklımızdadır. Şimdilerde bu geleneği babam devam ettiriyor ve SHARAFİ ailesinde yeni doğanlara kendilerine özel bir şiir ile hoş geldin diyor. Aşağıda benim çok sevdiğim ve bir tanesini de rahmetli dedemin yazdığı şiirleri sizinle paylaşmak isterim.

*Pişman değilim günahlarımdan
Sen ki günahların bağışlayıcısı, kainatın hakimi
Pişmanım günahlarımdan
Senin rahmetin kadar işlemediğimden*

Ali SHARAFİ

*Bazen beklemiyorsun ama oluyor
Bazen de ne yaparsan yap, olmuyor da olmuyor
Bazen ettiğin bin dualarda sesin duyulmuyor
Bazen de etmediğin dualar kabul oluyor
Bazen dilensen de baht sana yar olmuyor
Bazen de tüm şehir senin dilencin oluyor*

Dr. Ali SHARİATİ

*Dünya bir HİÇ, dünyada ne varsa hepsi HİÇ
Ey HİÇ, bir HİÇ uğruna HİÇ'e sarılma hiç
Öldükten sonra ne kalır geriye bilir misin?
Aşk kalır, sevgi kalır, geriye kalanın hepsi HİÇ*

Mevlana Celaleddin RUMİ

Sevgiyle, şiirle kalın

ORHAN VELİ TIP OKUSAYDI

*Çaldırısam duyar mısınız çağrı cihazımı
Beyaz kodumda;
Tutabilir misiniz,
Yakamı, ellerinizle?*

*Bilmezdim tıpın bu kadar zor,
Çalışmaninsa yetersiz olduğunu
Bu fakülteye girmeden önce*

*Bir yer var biliyorum,
12 saat çalışmak mümkün
Epeyce yaklaşmışım biliyorum
TUS'a hazırlanıyorum*

Berk ATALAY & Berfin Nuray CİHANGİR

YILDIZLAR

*Kulaklarımda bitmek bilmeyen vızıltı.
Bana göre kesip biçilmiş roller, üstüme yapıştırdıkları.
Üzerimdeki baskı.
Nedir bu insan kalabalığı?
Binbir tane yüz, binbir türlü düşünce.
Aç bakışlar, pis eller, bir yığın hareketler kendini bilmezce.
Ve
Cehalet.
Doymak bilmeyen cehalet ve ona tutsaklığını sona erdiremeyenler.
Ama hayır... Bana işleyemezler.
İnsan selinin içinde bedenim kaybolursa da kalbimin ve aklımın yolu belli.
Yürüyorum, gözlerim açık ama reddediyorum bu insanların gördüğü şeyleri.
Takip ediyorum görüşüme yön vereni,
Koca bir yıldız kümesi
Zihnimdeki.
Yol bitmesin,
Ama bu insan kalabalığı
Ne zaman bitecek?*

Gülşah AKTAŞ

GECEİNİN SABAHİ

*Soran olur seni de gecenin sabahına
Adını anmadığım günün güneşi doğmuyor.
Aklıma her gelip, yanıma oturduğunda
Gökyüzünde bir kuş havalanıp yeryüzünde bir çiçek açıyor.
Eğer sana çıkmayacaksa bu yolun sonu
Geçen günlerin ahı kalır kalbimde.
Unuttuysan güzel günlerimiz olduğunu,
Ne düşünürsün şarkılar dinlediğinde?
Yalan değil her geceyi seninle getirdiğim,
Rüyalar seni göstereceğin diye uyurum.
Uzun zaman oldu yüzünü görmeyeli sevgilim.
Sen unuttuysan bu aşkın vurgunu ben olurum.
Kara bulutların ardındaki mavi gök gibi
Her an umut var seni sevmeye dair
Yağmurlar sonrası gökkuşağı gibi
İlkbaharı bekliyor bu şair.*

(isimsiz)



Yaşam Cad. No: 5 06510 Söğütözü / Ankara
Tel: (312) 292 99 00 • Faks: (312) 292 99 10 • e-mail: info@tobbetuhastanesi.com.tr
www.tobbetuhastanesi.com.tr